

НАМУНАИ
саволу масъалаҳои тест
аз фанни забон ва адабиёти ўзбек
(имтиҳони қисми А)
ИМД 2025

Дар сомонаи www.ntc.tj

ЎЗБЕК ТИЛИ

ТИЛШУНОСЛИК. ФОНЕТИКА ВА ОРФОГРАФИЯ

1 Тил қандай ҳодиса?

- A) руҳий
- B) сиёсий
- C) ижтимоий
- D) сиёсий-руҳий

2 Адабий тилнинг қандай шакллари бор?

- A) халқ шевалари ва адабий тил
- B) оғзаки адабий тил ва ёзма адабий тил
- C) сўзлашув ва китобий
- D) сўзлашув, бадиий, илмий, расмий

3 Беш товушдан ташкил топган сўзлар қайси жавобда берилган?

- A) юлдуз, ёстик, юлғич, йўлдош
- B) ялқов, яйлов, ёмғир, ёққан
- C) зиёфат, биёбон, енгил, юзаки
- D) рангли, Юнус, Юсуф, масъул

4 Икки товушни ифодаловчи ҳарфлар иштирок этган сўзлар қайси жавобда берилган?

- A) масъул, палто, қитъа
- B) сингил, рангли, денгиз
- C) якшанба, сиёсат, муюлиш
- D) таажжуб, таассурот, мудофаа

5 Қайси қаторда сонор (бурун) товушлари келтирилган?

- A) а, о, и, у, ў, э
- B) л, м, н, р, нг
- C) нг, дж
- D) е, ё, ю, я

6 Қайси қатордаги ундош товушлар фақат шовқиндан иборат?

- A) б, в, г, ғ, д, з
- B) п, ф, с, т, ч, қ
- C) ж (дж), нг
- D) б, п, в, ф, г, к

7 л, м, н, р, нг товушларининг номи қайси қаторда тўғри берилган?

- A) ёлашган унлилар
- B) сонор (бурун) товушлар
- C) жарангсиз ундошлар
- D) унли товушлар

8 Қайси қаторда фақат ёпиқ бўғинли сўзлар келтирилган?

- A) Тўлқин, Малика, Шоира
- B) куч, ғайрат, шовқин
- C) ватан, конун, тартиб
- D) мушоҳада, мағлубият, мусодара

9 Нутқ товушлари ҳосил бўлишида қайси нутқ аъзолари фаол иштирок этади?

- A) товуш пайчалари, лаблар, тил
- B) тишлар, бурун, ўпка
- C) оғиз, тиш, лаб
- D) кекирдак, бурун, тил

10 Қайси гапда эга билан кесим орасида тире нотўғри қўйилган?

- A) Алишер Навоий — буюк мутафаккир.
- B) Яхши қайфият ҳам— меҳнатга ҳамдам.
- C) Карима — аълочи.
- D) Ширин тил — жон озиғи.

11 Қайси гапда эга билан кесим орасида тире қўйилади?

- A) Отам ўқитувчи.
- B) Саломатлик туман бойлик ҳисобланади.
- C) Мактаб иши умумхалқ ишидир.
- D) Ёзувчининг ҳаёт ва фаолиятига бағишлаб кеча ўтказилди.

12 Қайси қатордаги сўзларда ёпик бўғинлар фақат жарангсиз ундош товуш билан тугаган?

- A) йўк, қаттиқ, афсус
- B) музтоғ, шоирона, ишчи
- C) дала, томошахона, намуна
- D) ширинтомоқ, қавиқ, қавармоқ

13 Қайси қатордаги сўзлар фақат очик бўғиндан иборат?

- A) қабила, Соҳиба, сўзидаги
- B) қалбимдан, билдирмоқ, турмуш
- C) тинчлик, бошқармоқ, мускул
- D) деҳқонлар, шовқин, манзил

14 Қайси қатордаги сўз таркибида очик бўғин мавжуд?

- A) отлантирмоқ
- B) ишлатмоқ
- C) бириктирмоқ
- D) санъаткорлик

15 Қайси қатордаги сўзларда имло хатолари учрайди?

- A) ёр, қор, ютуқ, парвоз
- B) тўқ, тўлқин, анҳор, дарё
- C) солиғ, балиғ, ёпиғ, кўзичоғ
- D) тарвуз, патир, муюлиш, анор

16 Қайси қатор сўзларида имло хатоси учрамайди?

- A) муваффақият, мутолаа
- B) мутахасислик, мутакабир
- C) мутафақир, мутаҳам
- D) муфасал, мухамас

17 Сўз охиридаги ундош товуши талаффуз этилмай қолиши рўй берадиган сўзлар қаторини аниқланг?

- A) мард, март, торт, шарт
- B) дўст, гўшт, тўрт, мушт
- C) китоб, офтоб, мактаб, савоб
- D) қирқ, машқ, рашк, палак

18 Кўп нуқтанинг гапда қўлланиш ўрни тўлиқ кўрсатилган қаторни аниқланг.

- A) фақат гап бошида, фикрни қисқартириш учун
- B) гап ўртасида, қўшма гапларни боғлаш учун
- C) фақат гап охирида, гап тугаллангани учун
- D) гап бошида, ўртасида ва охирида

19 Қайси қатордаги сўзларда имловий хато учрамайди?

- A) китоп, мактап
- B) зоология, геометрия
- C) шохбекат, мурабо
- D) қолип, савоб

20 Қайси луғат турида сўзларни *тўғри ёзилиши* ўргатилади?

- A) изоҳли луғатда
- B) имло луғатида
- C) орфоэпик луғатда
- D) синонимик луғатда

21 Қайси қатордаги сўзлар таркибида ёпик бўғинлар учрайди?

- A) вафоли, далага,
- B) сабо, томошахона
- C) қабулхона, кутубхона
- D) шуурона, шоирона

22 Қайси қатордаги гапда тиниш белгилар тўлиқ қўйилмаган?

- A) Улар Боботоғ этакларида дам олишди.
- B) Юрак бақувват бўлса меҳнат унумли бўлади.
- C) Баҳорнинг хузурбахш шабадаси эсмоқда.
- D) Ёшлигида ўқишнинг изидан қолмади.

23 *Богни боқсанг бог бўлар, боқмай қўйсанг не бўлар ( )* Жавоблардан бу гапнинг охирида қайси тиниш белгиси қўйилишини аниқланг.

- A) кўп нуқта
- B) ундов белгиси
- C) сўроқ белгиси
- D) нуқта

24 Қайси қатордаги сўзларда қўшимчалар қўшилиши билан товуш ўзгариши юз берган?

- A) қалбимдан, билдирмоқ, турмушим
- B) деҳқонлар, шолидан, манзилга
- C) санамоқ, англамоқ, синглинг
- D) тинчлик, бошлиқ, мускулни

25 Қайси қаторда фақат ёпиқ бўғинли сўзлар келтирилган?

- A) зийнат, шуҳрат, довруқ
- B) қалб, шоҳона, қиблагоҳ
- C) типратикан, кесатик, елвизак
- D) қадамжой, табиат, шовқин

26 Қайси қаторда фақат ёпиқ бўғинли сўзлар келтирилган?

- A) боғлама, сўзана, шабада
- B) бобо, Карима, шоли
- C) сарвар, борлиқ, шовқин
- D) Садриддин, Малика, Шоира

27 Нутқ товушлари ҳосил бўлишида қайси нутқ аъзолари фаол иштирок этади?

- A) лаблар, оғиз бўшлиғи, тиш
- B) ўпка, тишлар, бурун
- C) лаблар, тил, товуш пайчалари
- D) тил, кекирдак, бурун

28 Қайси қатордаги гапнинг тиниш белгиси хато қўйилган?

- A) Одамнинг юзи офтобдан иссиқдир. (Мақол)
- B) Яшна, жонажон Тожикистон!
- C) Авлиёхон Эшоннинг янги шеърини китоби чоп этилди.
- D) Ватанамизни ҳимоя қилишни қачон ўрганамиз.

29 Қайси қатордаги сўзлар имло қоидалари асосида ёзилмаган?

- A) шароит, истак, тўқлик
- B) сабоқ, илмий, оммавий
- C) кеткан, тортти, айтти
- D) уйингиз, қалбим, ишонч

30 Имловий хатоси бўлган сўзлар қаторини белгиланг.

- A) ишда, кийимда, тилда
- B) қалбни, вужудни, китобни
- C) кўкка, теракка, юракка
- D) бурин, бурит, буйрик

31 Сўзнинг ёзилишида имловий хато бўлган қаторни топинг.

- A) заркокил
- B) ҳалойиқ
- C) уйқучи
- D) алламаҳал

ЛЕКСИКОЛОГИЯ ВА ФРАЗЕОЛОГИЯ

32 *Олтин* сўзи қайси гапда кўчма маънода қўлланган?

- A) Кузда боғлар олтин япроқларга тўлади.
- B) Акбарали олтин узукни ҳеч кимга билдирмай ерга кўмиб ташлади.
- C) Жаҳон бўйлаб йилдан-йилга олтин баҳоси ошиб бормоқда.
- D) Олтиндан ясалган тишларини кўз-кўз қилгандай секин гапирарди.

33 *Осмон* сўзи қайси тилдан ўзбек тилига ўзлашган?

- A) рус
- B) туркман
- C) тожик
- D) қирғиз

34 Қайси гапда шевага хос сўз келтирилган?

- A) Гунчалар баҳорда юз очади.
- B) Эл оғзига элак тутиб бўлмайди. (Мақол)
- C) – Ўқидингми, шунақа қилиб ҳаммасини эплейсами?
- D) Озода ҳар доим вазифаларни пухта бажаради.

35 Синоним сўзлар берилган қаторни белгиланг.

- A) қарилик, ёшлик; дўстлик, душманлик
- B) қармоқ, боқмоқ, назар солмоқ
- C) ўт (феъл), ўт (от), ўт (от-ўсимлик)
- D) аср-асир, милк-мулк, ёд-ёт

---

36 **Аччиқ сўзи қайси гапда кўчма маънода қўлланган?**

- A) Гармдорининг жуда аччиқ нави экан.
- B) Ташқари аччиқ совуқ.
- C) Олти ойгача аччиқ таом емаслик керак экан.
- D) Аччиқ шўрва ича олмайман.

---

37 **Антоним сўзлар берилган қаторни топинг?**

- A) мард - март, куй - кўй
- B) қаттиқ - юмшоқ; тор - кенг
- C) мўл, талай; кўрмак, чиройли
- D) кир (от), кир (феъл); кўк(от), кўк (сифат)

---

38 **Бир-бирига антоним бўлган жуфт сўзлар қаторини топинг.**

- A) бахт-саодат, орзу-ҳавас
- B) уй-жой, ҳол-аҳвол
- C) дори-дармон, хийла-найранг
- D) ёш-қари, яхши-ёмон

---

39 **Қайси қатордаги гапда шевага хос сўз келтирилган?**

- A) Ҳозир деҳқончилиям осон йўқ.
- B) Китоб йўлимизни ёритувчи чирокқа ўхшайди.
- C) Куз – ҳосилни йиғиштириб олиш фасли.
- D) Поёнсиз далалар оппоқ либос кийди.

---

40 **Қайси қатордаги гапда шевага хос сўз ишлатилган?**

- A) Биз бутун дунёда тинчлик ва дўстлик бўлишига тарафдормиз.
- B) - Жаҳонгир, бир сатил сув келтир!
- C) Билим ва ҳунар эгизак.
- D) Яхши сўз жон озиғи, ёмон сўз бош оғриғи.

---

41 **Унинг боши осмонга етди. Бу гапда боши осмонга етди қандай бирлик?**

- A) қўшма сўз
- B) ибора (фразеологизм)
- C) ясама сўз
- D) сўз бирикмаси

42 “Ёз томса ялагудай” иборасининг маъноси қайси қатордаги сўзга синоним бўла олади.

- A) ширин
- B) озода
- C) нордон
- D) муносиб

43 Қуйидаги гапда *бош* сўзининг берилган қайси маъноси ифодаланган?
Тознинг кўрки тош билан, одам кўрки бош билан.

- A) бошлиқ
- B) ақл
- C) биринчи
- D) раҳбар

44 Жавоблардаги сўзлардан қайси бири *тез* сўзига синоним бўла олади.

- A) бўш
- B) жадал
- C) ширин
- D) оғир

45 Қайси қаторда пароним сўзлар берилган?

- A) кўйнак-кўйлак
- B) оталик-оталиқ
- C) кабутар-каптар
- D) шабада-шаббода

46 *Мадҳия* сўзининг маъноси берилган қаторни топинг?

- A) шеърий вазн қонуниятлари ва таҳлили берилган китоб
- B) мақтов кўшиғи, тантанали шеърий-мусиқий асар
- C) аруз вазнида ёзилган ҳазл, мутойиба мазмунидаги шеърлар
- D) диний мазмундаги шеърлар тўплами

47 Адабиётшуносликка оид атама ишлатилган қаторни топинг.

- A) Дўстлик ва тинчлик куши кундан-кунга баландроқ қанот ёзмокда.
- B) У шеър меъёрлари ҳақида маълумот берди.
- C) Билим барча мушуқуларни даф этувчи япроқдир.
- D) Шаҳримиз марказида улуғ бобомиз Исмоил Сомоний ҳайкали ўрнатилган.

48 **Бир сўзнинг матн мазмунидан келиб чиқиб, бир неча маъно ифодалашни қандай номланади?**

- A) кўп маъноли сўз
- B) антоним
- C) ибора
- D) синоним

49 **Қайси қатордаги жуфт отлар синоним сўзлардан ҳосил бўлмаган?**

- A) раҳм-шафқат
- B) ор-номус
- C) қоғоз-қалам
- D) куч-қувват

50 **Қайси жавобда қулиш маъносидаги сўзлар келтирилган?**

- A) мингилламоқ, пишқирмоқ
- B) ишшаймоқ, тиржаймоқ
- C) шивирламоқ, пичирламоқ
- D) жовдирамоқ, ҳайқишмоқ

51 **Қитъа сўзи қандай маъно англатади?**

- A) мактуб, хат
- B) қалам, ранг
- C) парча, бўлак
- D) китоб, асар

52 **Қайси гапда расмий-идоравий услубга хос сўз келтирилган?**

- A) Тожикистонда ўрикнинг турли навлари бор.
- B) Талабаликка қабул бўлганлигим тўғрисида фармон чиқди.
- C) Илмли бўлиш, кўп меҳнат ва заҳматни талаб қилади.
- D) Чўл ва биёбонлар кўркам боғларга айлантирилди.

53 **Сўзнинг луғавий маъноси тилшуносликнинг қайси бўлимида ўрганилади?**

- A) грамматика
- B) фонетика
- C) морфология
- D) лексикология

54 **Омоним сўзлар келтирилган қаторни топинг.**

- A) от (исм)-от (отмоқ), ўт (олов)-ўт (ўтмоқ)
- B) оқ-қора, кеча-кундуз
- C) шер-шеър, ариқ-ориқ
- D) таом, овқат

55 **Ўлкасини қўлтиқламоқ иборасининг маъноси қайси қаторда тўғри берилган?**

- A) ранжимок
- B) тушкунликка тушмоқ
- C) кўркмоқ
- D) ҳовлиқмоқ

56 **Дарёнинг суви тез оқарди. Берилган сўзлардан қайси бири гаптаги тез сўзига синоним бўла олади.**

- A) бўш
- B) жадал
- C) ширин
- D) оғир

57 **Тена сочи тикка бўлмоқ иборасининг маъносини аниқланг.**

- A) жуда шўх
- B) тинчиди
- C) аччиқланди
- D) хурсанд бўлди

58 **Қайси қаторда фақат расмий услубга хос сўзлар келтирилган?**

- A) руҳшунослик, сиёсат
- B) нуқта, икки нуқта
- C) мактаб, мактуб
- D) мажлис баёни, даъватнома

59 **Андалиб бир савт ила бўлди гирифтори қафас. Ҳамза. Гапта ажратиб кўрсатилган сўзнинг маънодошини топинг.**

- A) кумри
- B) тўти
- C) булбул
- D) саъва

60 *Баҳор* сўзининг асл туркий шакли берилган қаторни топинг.

- A) ёз
- B) кўклам
- C) яшил
- D) кўм-кўк

61 Қайси қатордаги гапда ибора (фразеологизм) қўлланилган?

- A) Осмон тўла юлдуз.
- B) Меҳмонлар шаҳримизни роса томоша қилиб, оғизлари очилиб қолди.
- C) Деразадан чироқлар кўриняпти.
- D) Машғулотлар ҳам бошланиб кетдими, ўртоқ Солиҳов?

62 *Муфассал* сўзининг луғавий маъноси қайси қаторда тўғри берилган?

- A) узлуксиз, тўхтовсиз
- B) тўлиқ, батафсил
- C) мутлақ, аниқ
- D) диққат билан ўқиш, тушуниш

63 Қандай луғат турида сўзларнинг шаклий ўхшашликлари изоҳланади?

- A) антоним сўзлар луғатида
- B) синоним сўзлар луғатида
- C) омоним сўзлар луғатида
- D) имло луғатида

64 Бир сўзнинг матн мазмунидан келиб чиқиб, бир неча маъно ифодалаши қандай номланади?

- A) кўп маъноли сўз
- B) бир маъноли сўз
- C) ўзлашма сўз
- D) шевага хос сўз

65 Қайси қаторда иборалар (фразеологизм) келтирилган?

- A) озиқ-овқат маҳсулоти, полиз экини
- B) кўзи тушди, бағри тош
- C) ҳарбий хизмат, илмий ходим
- D) мажлис баёни, уқтириш хати

66 Қайси қатордаги жуфт отлар синоним сўзлардан ҳосил бўлмаган?

- A) бахт-саодат
- B) раҳм-шафқат
- C) дала-тош
- D) озиқ-овқат

67 Қайси қатордаги маълумот изоҳли луғат ҳақида?

- A) сўзларнинг тўғри ёзилишини
- B) бир тилдаги сўз иккинчи тилда қандай сўзга тенг келишини
- C) сўзларнинг тўғри талаффуз этилишини
- D) тилимиздаги сўзларнинг маъноларини изоҳловчи

68 Қайси луғат турида сўзларнинг тўғри талаффуз меъёрлари кўрсатилади?

- A) пароним сўзлар луғатида
- B) антоним сўзлар луғатида
- C) орфоэпик луғатда
- D) изоҳли луғатда

69 Ўтов сўзи қандай маънони англатади?

- A) кичик уй
- B) кигиз уй
- C) бошқарма
- D) катта уй

70 Қайси қаторда иборалар (фразеологизм) келтирилган?

- A) тиниқ сув, қизил гул
- B) кичик идиш, ширин анор
- C) қўли очик, оғзи бўш
- D) катта уй , қалин тахта

71 Қайси жавобда ўзбек тили лексикасининг бойиш манбалари келтирилган?

- A) шевалардан ёки бошқа тиллардан сўз олиш, сўз яшаш орқали
- B) сўз туркумлари ва уларнинг морфологик белгиларини аниқлаш
- C) гап қурилиши ва бошқа тиллар билан алоқасини ўрганиш
- D) орфоэпик луғатлар тузиш ва уларни нашр этиш

72 *Эшик зарб билан ёпилди, деразининг ... шарақ этиб синди, тўрдаги ... жим ўтирарди. Қайси қатордаги сўзлар нуқталар ўрнига мос келишини аниқланг.*

- A) қулоғи, оломон
- B) боши, сувчи
- C) бурни, қаровул
- D) кўзи, киши

73 *Паронимлар сўзлар берилган қаторни топинг.*

- A) қўй (нарсани), қуй (суюқликни)
- B) битик, китоб
- C) эртанги, кечки
- D) олма (мева), олма (ҳаракат)

74 *Чандиқ сўзининг луғавий маъноси қайси қаторда келтирилган?*

- A) кўсакнинг ҳар бир бўлаклари
- B) битган яранинг ўрни, изи
- C) қор ёки муз устида силжиш учун мослама
- D) гўштининг қаттиқ пай қисми

ГРАММАТИКА. МОРФОЛОГИЯ. СИНТАКСИС. УСЛУБШУНОСЛИК

75 *Келтирилган мисраларда олмошнинг қайси тури қўлланилган?*

*Отамнинг шараф ишин, онамнинг ҳар юмушин,
Синглимнинг садаф тишин кўриқчиси ўзимдир.*

- A) сўроқ олмоши
- B) бўлишсизлик олмоши
- C) кишилиқ олмоши
- D) ўзлик олмоши

76 *Қайси қаторда фақат равишга хос сўзлар келтирилган?*

- A) битта, юзлаб, ўн, йигирма беш
- B) секин, оҳиста, бирдан, яёв
- C) титраб, ёзиб, ўқиган, келгач
- D) олтин, зангори, қимматли, соф

- 77) **Фақат ўрин-жой маъносини билдирувчи сўзлар қаторини аниқланг.**
- А) гузар, тошлоқ, маҳалла
  - В) тугун, халқимиз, дўстлар
  - С) шаҳар, бостирма, безак
  - Д) қишлоқ, тўплам, кўча
- 78) **Қайси сўроқ олмоши келишиқ кўшимчаларини қабул қилмайди?**
- А) нима
  - В) қанча
  - С) қачон
  - Д) нега
- 79) **“Дарёнинг суви тиниқ, осмон безубор”. Бу гапда қўлланилган сифатлар қандай вазифада келган?**
- А) аниқловчи
  - В) эга
  - С) кесим
  - Д) ҳол
- 80) **Қайси қаторда кўмакчилар келтирилган?**
- А) -чи, фақат, ҳатто
  - В) лекин, бироқ, негаки
  - С) ё...ё, баъзан...баъзан, бир...бир
  - Д) билан, сайин, каби
- 81) **Сўроқ олмоши қайси жавобда тўғри берилган?**
- А) бари, жами, ҳамма
  - В) ўзи, ўзим, ўз
  - С) биз, сиз, улар
  - Д) ким, нима, нега
- 82) **Гапларнинг қурилиш хусусиятлари тилшуносликнинг қайси бўлимида ўрганилади?**
- А) синтаксисда
  - В) морфологияда
  - С) фонетикада
  - Д) лексикологияда

83 Берилган гапдан равишни топиб, турини аниқланг. *Эртага ҳамма чопиққа боради.*

- A) мақсад
- B) ўрин
- C) пайт
- D) даража-миқдор

84 Келишик қўшимчалари берилган қаторни аниқланг.

- A) -нинг, -им, -га, -имиз, -дан
- B) -ча, -га, -дан, -иш, -моқ
- C) -са, -ки, -иб, -б, -ми
- D) -нинг, -ни, -га, -да, -дан

85 Қайси қаторда юкламалар келтирилган?

- A) - ми, фақат, на...на
- B) учун, сайин, каби
- C) чунки, лекин, бироқ
- D) ё...ё, бир...бир, гоҳ...гоҳ

86 Ҳеч ким кўп сўзлаб, доно бўлган эмас. Гапидаги ҳеч ким сўзи олмошнинг қайси тури?

- A) гумон
- B) бўлишсизлик
- C) кишилик
- D) ўзлик

87 БМТ *Ўрта Осиё халқларига инсонпарварлик ёрдамни кўрсатиб келмоқда.* Қисқартма отни аниқланг.

- A) Ўрта Осиё
- B) ёрдам
- C) инсонпарварлик
- D) БМТ

88 Отлашган сифат иштирок этган гапни аниқланг.

- A) Яхшининг сўзи — қаймоқ, ёмоннинг сўзи — тўқмоқ.
- B) Дўконхонада Шокир отадан бошқа ҳеч ким йўқ эди.
- C) Ҳар ким экканин ўрар.
- D) Тожикистоннинг жўшқин баҳори қалбларга қувонч бағишлайди.

89 Қайси жавобда фақат сифат сўз туркумига оид сўзлар келтирилган?

- A) ёнғин, тошқин, туздон, кулдон
- B) билимдон, учқун, тўлқин, қаламдон
- C) сўлғин, турғун, сувдон, қайтим
- D) ёрқин, озғин, гапдон, қадрдон

90 Феълдан ясалган отлар акс этган жавобни аниқланг.

- A) мақтанчоқ, сезгир, топқир
- B) курак, тортма, тароқ
- C) илиқ, синиқ, йиғлоқи
- D) ишчан, тарбиявий, тузсиз

91 Олмошнинг қайси турида *алла*– олд кўшимчаси қўлланилади?

- A) гумон
- B) ўзлик
- C) кўрсатиш
- D) кишилиқ

92 Зидловчи боғловчи иштирок этган гапни топинг.

- A) Гоҳ қаттиқ бўрон бўлади, гоҳ кучли ёмғир ёғади.
- B) Тоғлардаги қор ва муз аста-секин эрий бошлади.
- C) Ой ёритади, бироқ иситмайди.
- D) Султонали мирзо бу гаплардан Анварни хабардор қилиш ва қилмаслик тўғрисида кўп ўйлади.

93 Ясама равиш иштирок этган гапни топинг.

- A) Йўлчи бошини қуйи солиб жим ўтирди.
- B) Кўпни кўрган, кўп билар. (Мақол)
- C) Азамат деҳқонлар фидокорона меҳнат қилмоқдалар.
- D) Гапни кам сўзла, ишни кўп кўзла. (Мақол)

94 *Валишер сўзининг устидан чиқди.* Гапнинг кесими қайси бирлик орқали ифодаланган?

- A) ибора (фразеологизм)
- B) феъл
- C) от
- D) олмош

95 **Пойтахтимиз - гўзал Душанбе шаҳри. Гапдаги гўзал Душанбе сўз бирикма-сининг эргаш сўзи қайси сўз туркуми орқали ифодаланган?**

- A) от
- B) Олмош
- C) сифат
- D) кўмакчи

96 **Қайси гапда *изоҳловчи* қўлланилган?**

- A) Ўқувчилар вазифани тўлиқ бажардилар.
- B) Дала йўлининг икки томонидаги боғлар туташ гуллар билан қопланган.
- C) Ўқитувчилар врач Каримов билан суҳбат ўтказишди.
- D) Тожикистоннинг жўшқин, шўх баҳори чўлга гул ва кўкат сепини ёйган.

97 **Кириш сўз иштирок этган гапни аниқланг.**

- A) Бугун менга бир қарашиб юбормайсанми?
- B) У ўз ғурури, обрўсига бировнинг оз-моз тил тегизишини кўтармас эди.
- C) Мевазор боғларда саратон жазирамаси ҳукмрон.
- D) Шубҳасиз, кўприк шу ерда бўлиши керак.

98 **Шахси умумлашган гапни аниқланг.**

- A) Катта танаффусда залга тўпландик.
- B) Нима эксанг, шуни ўрасан.
- C) Эрталабки салқинда етиб бориш керак.
- D) Қиш. Ҳамма ёқ оппоқ қор.

99 **Қуйидаги жавобларнинг қайси бирида мослашувли боғланиш мавжуд?**

- A) вазифани бажарди
- B) катта танаффус
- C) бодом гули
- D) кўприк орқали ўтдик

100 **Эргашган қўшма гапни аниқланг.**

- A) Кўкда, дарахтлар устида, ғуж-ғуж юлдузлар ёнади.
- B) Биз шуни биламизки, табиатда ҳали очилмаган сирлар жуда кўп.
- C) Қиш ўтиб кетган, лекин совуқ ҳали давом этмоқда.
- D) Нариги уйдан дам пианино овози эшитилар, дам қизларнинг кулгиси жаранглар эди.

---

101 **Бир бош бўлакли гап қайси қаторда берилган?**

- A) Ҳалол меҳнат кишини улуғлайди.
- B) Китобни ўқиб чиқдим.
- C) Пахтакорлар далада ишламоқда.
- D) Ватанимиз Тожикистон.

---

102 **Берилган гапда эга қайси бирлик орқали ифодаланган?**

Ҳафсаласи пир бўлгани кўзидан билиниб турарди.

- A) от
- B) олмош
- C) ҳаракат номи
- D) ибора (фразеологизм)

---

103 **Эргаш ва бош сўзларнинг ўзаро грамматик воситаларсиз, фақат маъно жиҳатдан бирикиши қандай бирикма дейилади?**

- A) равишли
- B) бошқарувли
- C) битишувли
- D) феълли

---

104 ***Дўстим Муҳаммад Ориф кеча менга мактуб жўнатибди.* Гапдаги кеча сўзи ҳол гап бўлагининг қайси турига қарашли?**

- A) мақсад ҳоли
- B) пайт ҳоли
- C) миқдор ҳоли
- D) вазият ҳоли

---

105 ***Шанба куни ҳамма ҳашарга чиқсин!* Гапнинг турини аниқланг?**

- A) дарак гап
- B) сўроқ гап
- C) буйруқ гап
- D) тўлиқсиз гап

---

106 **Берилган жавоблардан қўшма гапни аниқланг.**

- A) Маъмурнинг кўзлари яшнаб кетди.
- B) Бутун жониворлар, курт-қумурсқалар энди уйғонмоқда.
- C) Биз ям-яшил адирларга чиқдик, чарчаганимизни ҳис қилмадик.
- D) Дафтарнинг оппоқ, тоза варақларига қараб қолди.

107 Қайси қаторда отли бирикма берилган?

- A) китобнинг варағи
- B) сафарга отланмоқ
- C) шеърни ўқимок
- D) иншо ёзмоқ

108 Яхши кўнинг кучи шундаки, кўнгил торларини тилга киритади.

Бу гап турини берилган жавоблардан топинг.

- A) боғланган қўшма гап
- B) содда гап
- C) боғловчисиз қўшма гап
- D) эргаш гапли қўшма гап

109 Куйидаги гапда *нича* сўзи қайси гап бўлаги вазифасида келган?

Шокиржон нича ўйланиб турди.

- A) ҳол
- B) тўлдирувчи
- C) аниқловчи
- D) кесим

110 Қайси қаторда икки бош бўлакли гап келтирилган?

- A) Ғалабага меҳнатсиз эришиб бўлмайди.
- B) Салим дўстини уйга таклиф қилди.
- C) Мажлисида интизом ҳақида гапиришга тўғри келди.
- D) Машғулот бошлангандан кейин синфда юрилмасин.

111 Қайси қаторда сўз бирикмаси келтирилган?

- A) оҳ-ҳо, кўргилик-ку
- B) онам келди
- C) дўстликка оид
- D) кучни синаш

112 Сўз бирикмаларида бош сўз эргаш сўз билан қандай боғланади?

- A) кўмакчи, боғловчилар ва тенгланиш оҳанги билан боғланади
- B) тенгланиш оҳанги билан боғланади
- C) фақат тобе боғланади
- D) тобе ва тенг боғланади

- 113** Ўлкамизда сўлим баҳор. Бир бош бўлаккли гапнинг турини аниқланг?
- A) шахси маълум гап
  - B) шахси номаълум гап
  - C) шахси умумлашган гап
  - D) атов гап
-
- 114** Ишонч қозоғи қайси услуб турига хос?
- A) бадий услуб
  - B) илмий услуб
  - C) расмий услуб
  - D) публицистик услуб
-
- 115** Берилган гапларнинг қайси бирида сўз қўллашда услубий хатолик мавжуд?
- A) Гўзал қиз Марҳабонинг башарасида тер кўринди.
  - B) Ўзи хомуш, юзлари сўлғин эди.
  - C) Хабарни эшитиб, қизнинг чехраси ёришди.
  - D) Афтинг курсин, деб қарғади кампир.
-
- 116** Мавҳум отларга *-лар* қўшимчаси қўшилганда, кўплик кўрсаткичи қандай вазифани бажариш учун хизмат қилади?
- A) лексик маънони ифодалайди
  - B) синтактик вазифани бажаради
  - C) услубий вазифани бажаради
  - D) морфологик вазифасини бажаради
-
- 117** *Яхши суғориш - мўл ҳосил гарови.* Келтирилган гапнинг қайси бир сўзида ҳаракат номи шакли қўлланилган?
- A) суғориш
  - B) яхши
  - C) ҳосил
  - D) гарови
-
- 118** Қайси қаторда жуфт сонлар берилган?
- A) олтинчи, иккиюзламачи
  - B) бир-бир, иккиқат
  - C) беш-ўнта, етти-саккизта
  - D) йигирма икки, ўн икки

119 Қайси қаторда сўзлар тартиби ўзгартирилса, гап ҳосил бўлади?

- A) мақола ўқимок
- B) онанинг васияти
- C) кўм-кўк ўтлоқ
- D) юра-юра чарчамок

120 *Ботир гоҳ йўлга, гоҳ чиройли яшил, қизил, сариқ чироқларга боқарди?*

Бу гапда боғловчининг қайси тури қўлланилган?

- A) зидлов боғловчиси
- B) бириктирув боғловчиси
- C) инкор боғловчиси
- D) айирув боғловчиси

121 Бош сўз феълнинг сифатдош шакли билан ифодаланган сўз бирикмасини топинг.

- A) ҳаммага бирдай
- B) гулдан нозик
- C) одобли бола
- D) меҳнатда синалган

122 Кесим гапнинг қайси гап бўлагига грамматик жиҳатдан тобеланган бўлади?

- A) ҳол
- B) эга
- C) аниқловчи
- D) тўлдирувчи

123 *Ким умумнинг манфаати учун хизмат қилса, уни халқ ҳаминиша кўллаб-қувватлайди.* Бу эргаш гапли қўшма гап турини аниқланг.

- A) тўлдирувчи эргаш гап
- B) натижа эргаш гап
- C) пайт эргаш гап
- D) аниқловчи эргаш гап

124 Қўшма сўзлар келтирилган қаторни аниқланг.

- A) диёр, пахта, тўшак
- B) темир йўл, ёғингарчилик, овчи
- C) ватандош, қуролдош, синфдош
- D) кўзойнак, гултожихўроз, белбоғ

125 Қайси қатордаги сўз туркумлари сўз ясовчи қўшимчалар ёрдамида ясалади?

- A) сифат, от, олмош, феъл
- B) олмош, от, сон, феъл
- C) от, сифат, феъл, равиш
- D) сон, олмош, феъл, от

126 Фақат мавҳум отлар берилган қаторни аниқланг.

- A) севги, шодлик, бахт
- B) зафар, боғ, асал
- C) асар, бола, чол
- D) гул, қилич, қармоқ

127 Қайси қаторда фақат ҳаракат номига хос сўзлар келтирилган?

- A) билмоқ, ўқиш, қуриш
- B) буюк, коинот, шабнам
- C) рақам, малика, ёқмоқ
- D) кўрмоқ, пиллапоя, кўп

128 Тўлиқсиз гап келтирилган қаторни белгиланг.

- A) Салима мактабдан қайтди.
- B) Китобхонлар таъловига иштирок этдим.
- C) Бугун шоирлар учрашувга келишди.
- D) - Ҳа, айтдим.

129 Қўшма гап таркибидаги содда гапга ўхшаш қисмларни нималар боғлайди?

- A) боғловчи вазифасидаги бириктирувчи воситалар
- B) оҳанг
- C) боғловчилар
- D) барчаси

130 Келтирилган қайси турдаги қўшимчалар янги сўз ҳосил қилади?

- A) сўз ўзгартирувчи
- B) турловчи
- C) тусловчи
- D) сўз ясовчи

131 *Кувноқ бола сўз бирикмасидаги эргаш ва бош сўзлари қайси сўз туркумига мансуб?*

- A) феъл + от
- B) сифат + от
- C) от + сифат
- D) сифат + равиш

132 *Уюшиқ бўлакли гапни аниқланг.*

- A) Шу нарса муҳимки, бадиий адабиёт маънавий манбаидир.
- B) Йигитнинг юз ва кўзида андиша аломати кўринади.
- C) Икки мамлакат ўртасидаги чегаралар очилди.
- D) Навоий – ўз даврининг машхур шоири.

133 *Қўшма гапни аниқланг.*

- A) Сен борки, шу тупроқ менга азиз.
- B) Боғимиз хуштаъм, лаззатли мевалар билан тўладир.
- C) Энг чучук, ширин сувлар бизнинг юртимизда.
- D) Ватанимиз – тоғли ўлка.

134 *Фақат сифат + отдан ташкил топган қўшма сўзлар қаторини белгиланг.*

- A) атиргул, мингоёқ
- B) томорқа, кўзойнак
- C) қорамол, ширинмия
- D) оқуруғ, темир йўл

135 *Тусланиш қайси сўз туркумига хос?*

- A) от
- B) сифат
- C) сон
- D) феъл

136 *Қайси қаторда қўшма гап келтирилган?*

- A) Нон кундалик ҳаётимизнинг энг зарурий эҳтиёжидир.
- B) Ўзбек ва тожик халқларининг хонадонида бола ёстиғи остига нон қўйилади.
- C) Нон ясаб бўлгунча, тандир қизиди. (Ойбек)
- D) Халқимизнинг миллий урф-одатларидан бири нонни эъзозлашдир.

- 137** Гапдаги қайси сўз услубий жиҳатдан хато қўлланилган?
Уриш! Номинг ўчсин жаҳонда.
- А) Уриш!
  - В) Номинг
  - С) ўчсин
  - Д) жаҳонда.
-
- 138** Жой номини билдирувчи от ясовчи қўшимчалар қаторини белгиланг.
- А) -чи, -шунос
  - В) -им, -ингиз
  - С) -кор, -гич
  - Д) -лок, -зор
-
- 139** Қайси бир жавобда мавҳум отлар келтирилган?
- А) шоли, кўркам, эшитмоқ
  - В) силлиқ, кўзи, катта
  - С) садоқат, виждон, муҳаббат
  - Д) шивирламоқ, болакай, темир
-
- 140** Фақат боғланган қўшма гап қисмларини бириктирувчи боғловчилар қаторини белгиланг.
- А) ва, лекин, аммо
  - В) чунки, шунинг учун, негаки
  - С) ҳам, худди, мисли
  - Д) деб, бир-бир, дам-дам
-
- 141** *Кумуш чойшаб ёпиб далалар,
Қор қўйнида ухлаб ётади. Уйғун.*
Шеърини парча қайси услубга хослигини топинг.
- А) публицистик услуб
  - В) илмий услуб
  - С) расмий-идоравий услуб
  - Д) бадий услуб
-
- 142** *Синфимизда аълочи ўқувчиларимиз кўп.* Гапдаги аълочи ўқувчиларимиз сўз бирикмасининг бош сўзи қайси сўз туркуми орқали ифодаланган?
- А) кўмакчи
  - В) олмош
  - С) сифат
  - Д) от

143 Қайси қаторда кесим эргаш гапли қўшма гап келтирилган?

- A) Бепоеън далаларнинг файзи янада ошиб бормоқда.
- B) Қўлёмаларни биринчи мусаххих, муҳаррирларга ҳавола қилар эди.
- C) Ҳаёт сабоғи шуки, инсон вақтни олтин билмоғи лозим.
- D) Ўқувчилар ва ўқитувчилар меҳмонларни кутиб олишди.

144 Қайси гапда расмий-идоравий услубга хос сўз келтирилган?

- A) Тожикистонда ўрикнинг турли навлари бор.
- B) Раҳбаримизга таржимаи ҳолни ёзиб топширдим.
- C) Биёбонлар кўркам боғларга айлантирилди.
- D) Илмли бўлиш кўп меҳнат ва заҳматни талаб қилади.

145 Қайси қатордаги гапда гумон олмоши иштирок этган?

- A) Кимдир канизакни чақирди. (А. Қ.)
- B) Ҳар оқшомнинг бир тонги бор. (Мақол)
- C) Йўлчи нега хўжайиннинг даргохидан чиқиб кетди?
- D) Бу овоз унга жуда таниш туюлди.

146 Ясама сўзлар берилган қаторни белгиланг.

- A) Баҳром, Илҳом
- B) ишсиз, қишлов
- C) олтин, тандир
- D) жийрон, қизил

147 Қайси қатордаги жуфт отлар синоним сўзлардан ҳосил бўлмаган?

- A) фикр-ўй
- B) ор-номус
- C) иззат-нафс
- D) куч-қувват

148 Шахс оти ясовчи қўшимча иштирок этган гапни белгиланг.

- A) Ватан учун жон фидо қилиш ҳар бир кишининг бурчидир.
- B) Ноҳиямиз илғор сувчиларига совғалар топширилди.
- C) Ёмон арава йўл бузади. (Мақол)
- D) Кемага тушганнинг жони бир. (Ҳикмат)

149 *Бола баҳона - ...* Нуқталар ўрнига берилган сўз бирикмаларидан бирини танлаб, мақолнинг асл шаклини тикланг.

- A) сабаби маълум эмас
- B) дийдор ғанимат
- C) дам олинди
- D) юмуши битди

150 Қайси қаторда *сифатдош*га хос сўзлар келтирилган?

- A) ўқиган, эсаётган
- B) кўпириб, чарақлаб
- C) боғлади, ифодаланади
- D) шўнғиш, тинглаш

151 Қайси қатордаги гапда бошқарув йўли билан ҳосил бўлган сўз бирикмаси учрайди?

- A) Ёмғир ёғди, мой ёғди.
- B) Ишингни ундир, кўнглингни тўлдир.
- C) Эл ёви – энг улкан ёв.
- D) Ози етади, кўпи кетади.

152 Сўзларнинг тобе боғланиши асосида тузилган бирикма қаторини топинг.

- A) онг, тафаккур
- B) ёритади, аммо иситмайди
- C) ақл ва заковат
- D) тартибни бузмоқ

153 Қайси қаторда қўшма гап келтирилган?

- A) Ғалабага меҳнатсиз эришиб бўлмайди.
- B) Мажлисда интизом ҳақида гапиришга тўғри келди.
- C) Машғулот бошлангандан кейин синфда юрилмасин.
- D) Ота-она азиз, эл-юрт ундан азиз.

154 Илмий услубга хос бўлган гапни топинг.

- A) Болалар тиниқ сувда маза қилиб чўмилишди.
- B) Бўғин ажратишнинг имлога алоқаси йўқ.
- C) Ўқитувчи бамисоли боғбон ва у ёшлик гулшанининг раҳнамоси.

(Р. Усмонов)

- D) Яхши топиб гапирар, ёмон қошиб гапирар. (Мақол)

155 Расмий-идоравий услубга оид сўзлар берилган қаторни аниқланг.

- А) бош мақола, хабар, мақол
- В) топишмоқ, роман, ҳикоя
- С) тилхат, тавсифнома, қарор
- Д) курултой, кенгаш, анжуман

156 ...Учрашув маросими ҳар иккала мамлакатлар давлат мадҳиялари ижроси ва ҳар иккала томон расмий ҳайъати билан яқиндан танишишдан иборат бўлди.

Келтирилган гап қайси услубга хос?

- А) илмий
- В) расмий-идоравий
- С) публицистик
- Д) бадиий

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ

ХАЛҚ ОҒЗАКИ ИЖОДИ. ЎЗБЕК МУМТОЗ АДАБИЁТИ

157 "Тўмарис" афсонаси қайси манбада келтирилган?

- А) Маҳмуд Кошғарийнинг "Девону луғотит турк" асарида
- В) Юсуф Хос Ҳожибнинг "Қутадғу билиг" асарида
- С) Хожа Аҳмад Яссавийнинг "Девони ҳикмат" асарида
- Д) Ҳеродотнинг "Тарих" китобида

158 Берилган жавоблардан "Тўньюқуқ битиги"нинг ёзилиш пайтини топинг.

- А) Тўньюқуқ ўлгандан кейин
- В) яқин пайтларда ёзилган
- С) Тўньюқуқнинг тириклигида ёки ўлганидан кейин ёзилганлиги номаълум
- Д) Тўньюқуқнинг тириклик пайтида

159 "Зариadr ва Одатида", "Зарина ва Стриангия" асарлари қайси мавзуда ёзилган?

- А) пок ва эркин муҳаббат
- В) деҳқончилик ва чорвачилик
- С) сахийлик ва жасорат
- Д) нопоклик ва душманлик

160 “Массагет” сўзининг маъноси қайси жавобда тўғри берилган?

- A) овчи
- B) ишчи
- C) сузувчи
- D) балиқхўр

161 “Широқ” афсонаси қаҳрамони Широқ қайси қабила вакили эди?

- A) массагет
- B) шак (сак)
- C) эрон
- D) грек

162 “Широқ” афсонаси қаҳрамонлари келтирилган қаторни топинг.

- A) Саксфар, Омарг, Оамирис, Доро
- B) Спинта Майню, Агра Майню, Зардушт
- C) Крез, Спарганис, Кир, Тўмарис
- D) Зариандр, Одатида, Стриангия, Омарг

163 “Суст хотин” кўшиғи ўзбек ва тожик халқлари орасида кенг тарқалган қайси маросимга бағишланган?

- A) Яратганга илтижо қилиб ёмғир сўраш
- B) ўтти туйишга бағишлаб кўшиқ айтиш
- C) ўт ўримига бағишлаб кўшиқ айтиш
- D) кўкламни кутиб олишга бағишланган

164 Қайси қаторда ўзбек халқининг меҳнат кўшиғи келтирилган?

- A) “Жони бобо”
- B) “Ҳа, лайли, лайли”
- C) “Дали дарё”
- D) “Суст хотин”

165 Юсуф Хос Ҳожиб туғилиб ўсган юрт Болосоғун ҳозир қаерда жойлашган?

- A) Тожикистоннинг Душанбе шаҳридан 30 км узоқликда
- B) Қирғизистоннинг Тўкмоқ шаҳридан 24 км узоқликда
- C) Қозоғистоннинг Олмаота шаҳридан 20 км узоқликда
- D) Ўзбекистоннинг Сергили шаҳридан 25 км узоқликда

---

166 Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асарида Кунтуғди ва Ойтўлди каби тимсоллар қандай ҳукмдорлар сифатида тасвирланган?

- А) разил, адолатсиз, нодон, такаббур
- В) манман, жоҳил, бадкирдор, ярамас
- С) нодон, содда, енгилтак, дангаса
- Д) одил, покиза, чуқур билимли, ақл-идрокли

---

167 Қайси қаторда “Қутадғу билиг” асарининг қаҳрамонлари берилган?

- А) Спарганис, Кир, Ойсулув, Доро
- В) Кунтуғди, Ойтўлди, Ўгдулмиш, Ўзғурмиш
- С) Саксфар, Омарг, Оамирис, Сирак
- Д) Гуштасб, Зариадр, Омарг, Мидия

---

168 “Қутадғу билиг” достонининг тўрт рамзий маънодаги тимсоллари қаторини белгиланг.

- А) Кунтуғди, Ойтўлди, Ўгдулмиш ва Ўзғурмишлар
- В) Хусрав, Шопур, Кисро ва Ҳурмуз
- С) Омарг, Одатида, Зариадр ва Стриангия
- Д) Каюмарс, Ҳушанг, Тахмурас ва Жамшед

---

169 “Девону луғотит турк” асаридаги “Али Эр Тўнга” марсияси кимларга бағишланган?

- А) ўша даврнинг шоханшоҳларига
- В) туркий халқлар миллий қаҳрамонига
- С) олим ва уламоларга
- Д) камбағал ва нотавонларга

---

170 “Жавоҳир ун-наҳв фи-луғотит турк” асари муаллифини аниқланг.

- А) Маҳмуд Кошғарий
- В) Жалолиддин Балхий
- С) Алишер Навоий
- Д) Заҳириддин Муҳаммад Бобур

---

171 Яссавия силсиласининг асосида нима ётади?

- А) нафсни тийиш, фақирлик, камтарлик
- В) бойлик ошириш, зар-зевар йиғиш
- С) савдогарлик, сафсатабозлик
- Д) кўзбўямачилик, сохтагарчилик

- 172** *Бешак билинг, бу дунё барча халқдан ўтаро,
Инонмагил молинга, бир кун қўлдан кетаро.*
Бу байтда Яссавий нима ҳақида куйлайди?
А) ўткинчи дунёда ҳамиша пок яшаш керак
В) ҳаёсизликдан сақланишга чақиради
С) етимларни кўнглини оғритмасликка чорлайди
Д) устозларни ҳамиша ҳурмат қилиш
- 173** Берилган жавоблардан “Девони ҳикмат” асари муаллифини топинг.
А) Аҳмад Югнакий
В) Умар Хайём
С) Юсуф Хос Ҳожиб
Д) Аҳмад Яссавий
- 174** Қайси шоирнинг кўзи туғма кўр (ожиз) эди?
А) Аҳмад Югнакий
В) Маҳмуд Кошғарий
С) Аҳмад Яссавий
Д) Юсуф Хос Ҳожиб
- 175** Жалолиддин Балхийнинг “Маснавийи маънавий” асари қайси маснавий билан бошланган?
А) “Топмадим”
В) “Най не ҳикоят айлагай?”
С) “Муҳаббатнома”
Д) “Илм иста”
- 176** Сайфи Саройи қаламига мансуб бўлган дostonни аниқланг?
А) “Суҳайл ва Гулдурсун”
В) “Хусрав ва Ширин”
С) “Лайли ва Мажнун”
Д) “Маснавийи маънавий”
- 177** Алишер Навоийнинг “Садди Искандарий” дostonидаги “Қабутар” ҳикоятида қайси ғоя олға сурилган?
А) меҳнатни шараф деб билиш ва уни кадрлаш ғояси олға сурилади
В) илм-маърифатни тарғиб этишга бағишланади
С) Ватанни севиш, вайрона тупроғини шоҳларнинг ҳашаматли қасрларидан юқори қўйиш ғояси қаламга олинади
Д) дўстлик-биродарлик ва иноқлик ғояси илгари сурилади

- 178** Навоийнинг “Фарҳод ва Ширин” достонида ҳокон ўғли Фарҳодга тахтни тавсия этганда қандай муносабат билдиради?
- A) ҳоконликни қабул қилмайди
  - B) бойлик сақланадиган жойларни сўрайди
  - C) чуқур ўйланиб қолади
  - D) тез розилик беради
-
- 179** Алишер Навоий ўзининг қайси асарини «Меҳнатнома» номи билан ҳам атаган?
- A) “Маҳбуб-ул-қулуб”
  - B) “Лисон-ут-тайр”
  - C) “Фарҳод ва Ширин”
  - D) “Садди Искандарий”
-
- 180** Алишер Навоий ёшлигида қайси тожикча асарни ёддан билган?
- A) «Сухбат-ул-аброр»
  - B) «Саломон ва Абсол»
  - C) «Маснавийи маънавий»
  - D) «Мантиқ-ут-тайр»
-
- 181** Берилган асарлардан қайси бирида Алишер Навоий ўтган шохзоларнинг ҳаётини замондошларига ибрат қилиб кўрсатади?
- A) “Фарҳод ва Ширин”
  - B) “Ҳамсат-ул мутаҳаййирин”
  - C) “Маҳбуб-ул-қулуб”
  - D) “Муҳокамат-ул-луғатайн”
-
- 182** Алишер Навоий қайси асарида Жомийга Ҳирот адабий муҳитининг раҳнамоси деб баҳо беради?
- A) “Девони-Фоний”
  - B) “Лисон-ут-тайр”
  - C) “Мажолис-ун-нафоис”
  - D) “Сабъат-абхур”
-
- 183** *Ҳар кимки чучук сўз элга изҳор айлар,
Ҳар нечаки азёр дурур ёр айлар.*
Келтирилган байт муаллифини аниқланг.
- A) Навоий
  - B) Жомий
  - C) Атоий
  - D) Лутфий

184

Демонким, кўнгли поку ҳам кўзи пок,

Тили поку сўзи поку ўзи пок. А. Навоий, “Фарҳод ва Ширин”.

Берилган байт қайси қахрамон ҳақида эканлигини жавоблардан топинг.

- А) Ширин
- В) Хусрав
- С) Шопур
- Д) Фарҳод

185

Хунарни асрабон неткумдур охир,

Олиб туфроққаму кеткумдур охир?!

Бу байт Алишер Навоийнинг қайси достонидан олинган?

- А) “Фарҳод ва Ширин”
- В) “Садди Искандарий”
- С) “Ҳайрат-ул-аброр”
- Д) “Лайли ва Мажнун”

186

Алишер Навоийнинг “Садди Искандарий” достони кимнинг асарига татаббуъ сифатида яратилган?

- А) Деҳлавийнинг “Зафарнома”сига
- В) Жомийнинг “Хирадномаи Искандарий”сига
- С) Фирдавсийнинг “Шохнома”сига
- Д) Амир Муҳаммад Солиҳнинг “Шайбонийнома”сига

187

“Мавлоно ... Балхда бўлур эрди. Исмоил ато фарзандларидиндур, дарвешваши ва хушхулқ, очик чехрали ҳамиша ўзини шод-қувноқ тутадиган киши эрди. Туркигўй эрди, ўз замонида шеъри туркий тилда сўзлашувчилар орасида кўп шухрат тутти”. “Мажолис ун-нафоис” А. Навоий. Матн қайси шоир тўғрисида?

- А) Атоий
- В) Лутфий
- С) Рабғузий
- Д) Румий

- 188** Алишер Навоийнинг «Хазойин-ул-маоний» (Чор девон) асаридаги тўрт девоннинг номи ва тартиби қайси жавобда тўғри берилган?
- A) «Ғаройиб-ус-сиғар», «Девони Фоний», «Наводир-уш-шабоб», «Фавойид-ул-кибар»
  - B) «Наводир-уш-шабоб», «Фавойид-ул-кибар», «Бадое-ул-бидоя», «Наводир-ун-ниҳоя»
  - C) «Наводир-ун-ниҳоя», «Фавойид-ул-кибар», «Бадое-ул-бидоя», «Наводир-уш-шабоб»
  - D) «Ғаройиб-ус-сиғар», «Наводир-уш-шабоб», «Бадоеъ-ул-васат», «Фавойид-ул-кибар»
-
- 189** *Бори элга яхшилиг қилгилки, мундин яхши йўқ,
Ким, дегайлар даҳр аро қолди фалондин яхшилиг.*
Бу байт муаллифини аниқланг.
- A) Алишер Навоий
  - B) Абдурраҳмон Жомий
  - C) Низомий Ганжавий
  - D) Заҳириддин Муҳаммад Бобур
-
- 190** *...Алишербек назирӣ йўқ киши эрди. Туркий тил била шеър айтубтурлар,
ҳеч ким онча кўп ва хўп айтқон эмас.* Парчада келтирилган Алишер Навоий ҳақидаги фикрлар қайси асардан олинган?
- A) Зайниддин Восифийнинг “Бадоеъ-ул-вақоеъ”
  - B) Амир Муҳаммад Солиҳнинг “Шайбонийнома”
  - C) Абдурахмон Жомийнинг “Хирадномаи Искандарий”
  - D) Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг “Бобурнома”
-
- 191** Муҳаммад Шариф Гулханийнинг “Маймун билан Нажжор” масалида Маймун ва Нажжор тимсоллари орқали қандай шахслар тасвирланади?
- A) Нажжор – очкўз, раҳбар; Маймун – ночор, хизматкор
  - B) Маймун – ўғри, фирибгар; Нажжор – боғбон, ишбилармон
  - C) Маймун – ҳовликма, шошма-шошар; Нажжор – доно, пухта билим эгаси
  - D) Нажжор - нодон, билимсиз; Маймун - доно, саводли
-
- 192** Гулханийнинг “Зарбулмасал” асарида қайси хонликлардаги шаҳар ва қишлоқларнинг хароблиги моҳирлик билан танқид қилинади?
- A) Хуросон ва Мовароуннаҳр
  - B) Балх ва Ҳирот хонликлари
  - C) Қўқон ва Бухоро хонликлари
  - D) Самарқанд ва Хоразм хонликлари

193 *“Бошинг гардунга етса, бўлмагил зинҳор хурсанде, Ўзунгни ҳар хасу хошокдин, эй банда, камтар тут”.* Бобораҳим Машраб байтининг мазмуни тўғри берилган қаторни топинг.

- A) ҳар хасу хошокни писанд қилмаслик лозим дейди
- B) мол-мулк кўпайтир, ўзингни ҳеч қачон паст тутма
- C) яхши фазилат - камтарликка даъват этади
- D) баландроқ мартабага эришишга ҳаракат қил

194 Зебуннисо қайси шоирни устоз сифатида эъзозлайди?

- A) Фазлуллоҳ Алмаийни
- B) Шермуҳаммад Мунисни
- C) Жаҳон Отин Увайсийни
- D) Мирзо Абдулқодир Бедилни

195 Қайси қаторда Шермуҳаммад Мунис асари келтирилган?

- A) “Таъвиз-ул-ошиқин”
- B) “Сифмамдур”
- C) “Фирдавс-ул-иқбол”
- D) “Мажолис-ун-нафоис”

196 *Муҳаббатсиз киши одам эмасдур,
Гар одамсан, муҳаббат ихтиёр эт.*
Бу байт муаллифи қайси қаторда берилган?

- A) Нодира Бегим
- B) Жаҳон отин Увайсий
- C) Шермуҳаммад Мунис
- D) Бобораҳим Машраб

197 Комил Хоразмий “Аҳбоб” шеърда нима ҳақида фикр юритади?

- A) дўстликни сақлаш, дўстнинг тириклигида қадрига етиш
- B) бойлик ошириш, бойлик ошириш йўллари
- C) шоҳлару уламолар ҳақида
- D) ёр ахтариш, севгили ёр висоли

198 Берилган жавоблардан Муқимийнинг «Таърифи печ» шеърда олға сурилган фикрни аниқланг.

- A) печларни ёмонлайди
- B) печдан сандали яхши дейди
- C) ё печ, ё сандали дейди
- D) сандали устидан кулади

199 Берилган байт қайси шоир қаламига мансуб эканлигини аниқланг.
*Ҳайфким, аҳли тамиз ушбу маҳалда хор экан,
Олдилар ҳар ерда булбул ошёнин зоглар.*

- A) Фурқат
- B) Муқимий
- C) Авар Ўтар
- D) Завқий

200 Муқимийнинг “Танобчилар” асарида нима танқид қилинган?

- A) порахўрлик
- B) танбаллик
- C) чақимчилик
- D) билимсизлик

201 Қайси қаторда Фурқат асари келтирилмаган?

- A) “Гимназия”
- B) “Сайдинг қўя бер сайёд”
- C) “Суворов”
- D) “Саёхатнома”

ҲОЗИРГИ ЎЗБЕК АДАБИЁТИ. АДАБИЙ АЛОҚАЛАР

202 Садриддин Айнийнинг “Эски мактаб” қиссаси қандай усулда ёзилган?

- A) Ривоятлар тўпланиб, улар кенгайтирилиб ёзилган
- B) Мақолалар йиғиндиси, тўплами шаклида ёзилган
- C) Ёзувчи бошидан кечирган воқеа-ҳодисалар асосида
- D) Фақат диний урф-одатлар ва хурофотларни тасвирлаш йўли билан

203 Қайси қаторда “Дохунда” романининг қаҳрамонлари келтирилган?

- A) Отабек, Юсуфбек, Азизбек
- B) Ҳумоюн, Зухра бегим, Хадича бегим
- C) Бозор, Сафар, Абдуллахўжа
- D) Абдулфайзхон, Ҳакимбий, Раҳимбий

204 “Ўтган кунлар” романида тасвирланган воқеалар қаторини топинг.

- A) диндорларнинг бош кўтариб чиқиши ҳақида
- B) Кўқон хонлиги ва Тошкент беклиги орасидаги жанг фожиалари
- C) Кўқондаги ер тақсимооти лавҳалари
- D) Тошкентда бўлган кучли zilзила фожиалари

- 205 “Улоқда” ҳикоясида Абдулла Қодирий нима ҳақда фикр юритади?
- A) миллий байрамлар
  - B) диний урф-одатлар
  - C) халқ удумлари
  - D) миллий меъморчилик
-
- 206 “*Овсар*” таҳаллусли ижодкорни аниқланг.
- A) Фитрат
  - B) А. Қодирий
  - C) Чўлпон
  - D) А. Қахҳор
-
- 207 “Жувонбоз” ҳикоясининг муаллифини аниқланг.
- A) Мирзо Турсунзода
  - B) Абдулла Қодирий
  - C) Ҳамид Олимжон
  - D) Абдулла Қахҳор
-
- 208 ... – *Саводли, ақли ва зийрак аёл. Отабекка отасидан келган хатни ўқиб қолиб, унинг воситасида куёви ва отасини ўлимдан қутқариш мумкинлигига ақли етиб, ... “нажот фариштаси” бўлади.* Матндаги гаплар А.Қодирийнинг “Ўтган кунлар” романидаги қайси тимсол ҳақида?
- A) Зайнаб
  - B) Кумуш
  - C) Нодира
  - D) Хушрўй
-
- 209 Ҳақиқий ҳаётдан алоқаси узилган, мадраса хурофоти билан мияси ғовланган маҳалла имоми Калвак тимсолининг кулгили саргузаштини ҳикоя қилувчи асар муаллифини белгиланг.
- A) Абдулла Қахҳор
  - B) Абдулла Қодирий
  - C) Ғафур Ғулом
  - D) Пиримкул Қодиров

- 210** “Ёлғончи чўпон” масали муаллифини аниқланг.
- A) Садриддин Айний
  - B) Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий
  - C) Абдулла Авлоний
  - D) Абдурауф Фитрат
-
- 211** Чўлпоннинг “Кеча ва кундуз” романидаги бош қаҳрамон Зеби нега Сибирга сургун қилинади?
- A) Раззоқ сўфининг сирларини фош қилади
  - B) қўлида яроқ сақлагани учун
  - C) отасининг фикрларига қарши чиқади
  - D) эрининг қотили сифатида тўхматга қолади
-
- 212** Иккинчи жаҳон уруши мавзуси Эркин Воҳидовнинг қайси асарига талқин этилган?
- A) “Рухлар исёни”
  - B) “Қизиқувчан Матмуса”
  - C) “Истамбул фожиаси”
  - D) “Нидо”
-
- 213** “Рухлар исёни” достонининг муаллифи келтирилган қаторни аниқланг?
- A) Абдулла Орипов
  - B) Жамшид Пиримов
  - C) Эркин Воҳидов
  - D) Ўлмас Жамол
-
- 214** Қайси қаторда фақат Эркин Воҳидов шеърлари келтирилган?
- A) “Сен етим эмассан”, “Кузатиш”, “Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак”
  - B) “Модарнома”, “Шоҳнома илҳомлари”, “Хайёмнома”
  - C) “Истамбул фожиаси”, “Рухлар исёни”, “Ифтихор туйғуси”
  - D) “Ишонч кўприклари”, “Муножот”, “Жаннатга йўл”
-
- 215** *Эй, мунаққид, сен газални
Кўҳна деб камситмагил,
Севги ҳам Одам Атодин
Қолган инсон қонида.*
Бу шеърини парча қайси шоир қаламига мансуб?
- A) Эркин Воҳидов
  - B) Абдулла Орипов
  - C) Ҳамид Олимжон
  - D) Усмон Носир

---

216 Абдулла Қаҳҳор “Синчалак” асарида бош қаҳрамон Саидани қандай тасвирлайди?

- A) танти, манман, ўзбилармон
- B) ишбилармон, мақтанчоқ, шошқалоқ
- C) содда, ишёқмас, саводсиз
- D) курашчан, дадил, журъатли

---

217 Абдулла Қаҳҳорнинг ўтмиш ҳақидаги ҳикояси қайси жавобда келтирилган?

- A) «Ўғри»
- B) «Кўк конверт»
- C) «Асрор бобо»
- D) «Кампирлар сим қоқди»

---

218 Абдулла Қаҳҳор асари келтирилган қаторни белгиланг.

- A) “Тошпўлат тажанг нима дейди?”
- B) “Аяжонларим”
- C) “Судхўрнинг ўлими”
- D) “Шум бола”

---

219 “Синчалак” қиссасида нима танқид қилинади?

- A) шахсга сиғиниш ва манманлик
- B) дин пешволари ва қозилар
- C) саводсизлик ва ишёқмаслик
- D) қашшоқлик ва лўттибозлик

---

220 “Санъаткор” ҳикояси муаллифини аниқланг.

- A) Ойбек
- B) Абдулла Қодирий
- C) Абдулла Қаҳҳор
- D) Ўткир Ҳошимов

---

221 Гафур Гулом қайси шеърида байналмилалчилик ғояларини олға суради?

- A) “Соғиниш”
- B) “Сен етим эмассан?”
- C) “Шум бола”
- D) “Менинг ўғригина болам”

---

222 Гафур Гуломнинг қайси шеъри халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш ва темир йўл қурилишига бағишланган?

- A) “Сен етим эмассан”
- B) “Соғиниш”
- C) “Турксиб йўлларида”
- D) “Шум бола”

---

223 Гафур Гуломнинг “Соғиниш” шеъри қайси бир воқеаларни ва ғояларни ўз ичига олади?

- A) Октябр инқилоби воқеалари ва дўстлик-биродарлик ғоялари
- B) 1916-йилнинг қўзғолони воқеалари ва халқларнинг миллий озодлик ҳаракати
- C) 30-йиллар воқеалари ва сиёсий сургунлар
- D) Улуғ Ватан уруши воқеалари, ватанпарварлик ва меҳр-муҳаббат ғоялари

---

224 Қайси қаторда фақат Гафур Гулом шеърлари келтирилган?

- A) “Хайёмнома”, “Шоҳнома илҳомлари”, “Модарнома”
- B) “Муножот”, “Ишонч кўприклари”, “Жаннатга йўл”
- C) “Кузатиш”, “Сен етим эмассан”, “Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак”
- D) “Рухлар исёни”, “Истамбул фожиаси”, “Ифтихор туйғуси”

---

225 “Билиб қўйки, сени Ватан кутади” шеърининг муаллифи ким?

- A) Зулфия
- B) Ҳ. Олимжон
- C) Ғ. Гулом
- D) А. Орипов

---

226 Гафур Гуломнинг “Шум бола” қиссаси қайси давр воқеаларини ўз ичига олади?

- A) Биринчи жаҳон уруши даврида халқ ҳаёти
- B) 45-йилларда ёшларимиз ўтмиши
- C) 50-йилларда ёшларимиз ўтмиши
- D) Иккинчи жаҳон уруши даврида халқ ҳаёти

---

227 Гафур Гуломнинг “Ҳийлаи шаръий” ҳикоясининг бош қаҳрамони ким?

- A) Ёдгор
- B) Султон ўғри
- C) Мулла Дилкаш
- D) Сарибой

228 *Деразамнинг олдида бир туп*

Ўрик оппоқ бўлиб гуллади.

Келтирилган шеърий парча муаллифини аниқланг.

- A) Гафур Гулом
- B) Ойбек
- C) Ҳамид Олимжон
- D) Зулфия

229 *... У ёшлигида кичкина, чаққон ва ҳаракатчан бўлгани учун “Карим читтак” деб аташган.* Берилган матнда Ойбекнинг “Қутлуғ қон” романидаги қайси қаҳрамон ҳақида фикр билдирилган?

- A) Тантибойвачча
- B) Нури
- C) Салимбойвачча
- D) Мирзакаримбой

230 **Ўлмас Жамол шеърлари келтирилган жавобни топинг.**

- A) “Давлат”, “Замона”
- B) “Икки тилли бир халқ васфига”, “Онажон”
- C) “Она сайёра”, “Бувим билан хайрлашув”
- D) “Сурат”, “Йиллар саломини йилларга элтиб”

231 **Қайси қаторда Ўлмас Жамол девонлари келтирилган?**

- A) “Ҳижрон”, “Юлдуз”, “Хулқар” ва “Соғинганда”
- B) “Саодатнома”, “Муҳаббатнома”, “Ёшлиқ девони”, “Замин сайёраси”
- C) “Муножот”, “Ҳикмат садолари”, “Жаннатга йўл”, “Ҳайрат”
- D) “Сурур”, “Масрур”, “Манзур” ва “Маъмур”

232 **Одил Ёқубовга энг катта шухрат келтирган асар қайси қаторда берилган?**

- A) “Муқаддас”
- B) “Эр бошига иш тушса”
- C) “Тенгдошлар”
- D) “Улуғбек хазинаси”

233 **Пиримқул Қодиров “Авлодлар довони” асарида кимларнинг қисматини тасвир этади?**

- A) Бобораҳим Машраб ва Зайниддин Восифий
- B) Алишер Навоий ва Абдураҳмон Жомий
- C) Бобурийлар салтанати (Ҳумоюн, Акбаршоҳ ва б.)
- D) Муҳаммад Ризо Огаҳий ва Комил Хоразмий

---

234 **Пиримкул Қодиров “Авлодлар довони” романида кимлар ҳақида хикоя қилади?**

- A) Ҳумоюн ва Акбар
- B) Навоий ва Жомий
- C) Улуғбек ва Амир Темур
- D) Амир Муҳаммад Солиҳ ва Шайбонийхон

---

235 **Келтирилган қайси бир асар бобурийлар ҳаётига бағишланган?**

- A) “Юлдузли тунлар”
- B) “Диёнат”
- C) “Шоҳи сўзана”
- D) “Ўтган кунлар”

---

236 **Худойберди Тўхтабоевнинг “Қасоскорнинг олтин боши” романининг етакчи ғояси қайси қаторда берилган?**

- A) чин севги, муҳаббат мавзусининг ёритилиши
- B) қочоқчилар кирдикорига қарши кураш
- C) халқ озодлик ҳаракатининг авж олиши ва адолат, поклик
- D) халқимизнинг ўтмиш ҳаёти тасвирланиши

---

237 *Шу қадар юраги тормидир – дунё,*

Наҳот фарзандига – ўзига ганим.

Ўзи юрагига жо бўлди, аммо

Нечун сиздирмади, нечун Ватаним?!

Бу парча Рауф Парфининг қайси истеъдодли ёзувчи хотирасига бағишланган шеърдан олинган?

- A) Абдулла Орипов
- B) Абдулла Қодирий
- C) Эркин Воҳидов
- D) Абдулла Қаҳҳор

---

238 **Асқар Маҳкам шеъри берилган қаторни белгиланг.**

- A) “Биби эна билан Ватан ҳақида сўйлашганларим”
- B) “Йиллар саломини йилларга элтиб”
- C) “Шоир кимлиги ҳақида шоҳнинг вазирга берган сабоғи”
- D) “Икки тилли бир халқ васфига”

239 Қайси қаторда фақат Асқар Маҳкам шеърлари берилган?

- А) “Ҳаким ва ажал”, “Ранжком”, “Жаннатга йўл”
- В) “Нўшбод”, “Соҳиллар”, “Кўнгил уйи”
- С) “Ишқ”, “Аналҳақ”, “Бувим билан хайрлашувим”
- Д) “Садоқатнома”, “Муҳаббатнома”, “Рухлар исёни”

240 Ўткир Ҳошимовнинг “Урушнинг сўнгги қурбони” ҳикоясига тегишли бўлган воқеа қайси қаторда берилган?

- А) ўғил она қотилига айланади
- В) опаси укасининг қабрига сават тўла нон келтиради
- С) табиат сирли жойларига адашмоқ
- Д) хўкиз ўғирланади

241 Саид Аҳмаднинг “Уфқ” романи (“Қочоқ” парчаси) қаҳрамони қайси қаторда берилган?

- А) Муқанна
- В) Темурмалик
- С) Восе
- Д) Турсунбой

242 Қайси қаторда “Темир хотин” комедияси қаҳрамонлари келтирилган?

- А) Ҳасан, Садаф
- В) Аломат, Бозорбой
- С) Ҳумоюн, Низом
- Д) Йўлчи, Гулнор

243 “Писта гуллари” ҳикояси муаллифи қайси қаторда берилган?

- А) Эшмуҳаммад Донохонов
- В) Жўракул Ажиб
- С) Саид Аҳмад
- Д) Сотим Улуғзода

244 “Темур Малик” шеъри муаллифини аниқланг.

- А) Жамшид Пиримов
- В) Неъмат Иброҳим
- С) Асқар Маҳкам
- Д) Ўлмас Жамол

245 Авлиёхон Эшон ўзининг “Бир куни” шеърида келтирилган қайси ғояларни олға суради?

- A) ўзбек ва тожик халқлари дўстлиги
- B) порлоқ келажакка ва инсон маънавий камолотига ишонч
- C) бахт ва шодлик куйи
- D) хушомадгўй ва мадҳиябоз шоирларнинг масхара қилиниши

246 Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг “Заҳарли ҳаёт ёхуд ишқ қурбонлари” асарида Марямхон тимсоли орқали қандай ўзбек қизлари ҳаёти тасвирланади?

- A) севгига вафодор, эътиқодли, халқ манфаати йўлида содиқ
- B) меҳнатда тиниб-тинчимас аёл, шошқалоқ, серҳаракат
- C) хасис, очкўз, муттаҳам, саводсиз қизларнинг юриш-туришлари
- D) енгилтак, бузғунчи, манфур, жирканч қизлар ҳаёти

247 *Келди очилур чоғи, ўзлигинг намоён қил,
Парчалаб кишанларни ҳар томон паришон қил.*

Шеърий парча муаллифи ким?

- A) Садриддин Айний
- B) Усмон Носир
- C) Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий
- D) Ҳамид Олимжон

248 Маҳмудхон ва Марямхон тимсоллари Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг қайси асари қаҳрамонларидир?

- A) “Тўхматчилар жазоси”
- B) “Заҳарли ҳаёт ёхуд ишқ қурбонлари”
- C) “Ўчимни олдим”
- D) “Ким тўғри?”

249 Зулфия Бобоеванинг “Она бургут” шеъридаги бургут тимсолининг тасвири қайси қаторда берилган?

- A) шижоат, меҳр ва мардликка даъват
- B) табиат гўзаллиги ва тозаллиги
- C) илм ва маънавит
- D) укувсизлик, шошмашошарлик ва ўйламаслик

250 Абдулла Ориповнинг илк шеърий тўплами қайси қаторда келтирилган?

- A) “Ранжком”
- B) “Онажон”
- C) “Юзма-юз”
- D) “Митти юлдуз”

251 Абдулла Ориповнинг қайси шеъри ўзбек тилининг давлат тили мақомини олишига бағишланган?

- A) “Онажон”
- B) “Мен нечун севаман Ўзбекистонни”
- C) “Минг йилдирким...”
- D) “Биринчи муҳаббатим”

252 *Савоб деган нарса ахир тасодиф эмас,
Етмиш икки томрдан у оқиб келгуси.*

Бу байт Абдулла Ориповнинг қайси достонидан олинган?

- A) “Ранжком”
- B) “Жаннатга йўл”
- C) “Ҳаким ва ажал”
- D) “Ҳикмат садолари”

253 «Авесто» асари қайси диннинг муқаддас китоби?

- A) ислом динининг китоби
- B) насронийлар муқаддас китоби
- C) яхудийлар динининг китоби
- D) зардуштийлик динининг китоби

254 “Авесто” асарининг энг қадимги 1324 йилдаги нусхаси қайси мамлакатда сақланади?

- A) Германияда
- B) Ўзбекистонда
- C) Россияда
- D) Данияда

255 “Авесто” китобида тилга олинган шаҳарлар қайси жавобда тўғри кўрсатилган?

- A) Мовароуннаҳр, Чин, Деҳли, Бухоро
- B) Техрон, Пекин, Чоч, Суғд
- C) Хива, Хоразм, Балх, Марв, Ҳирот
- D) Ҳисор, Кўлоб, Ванж, Суғд

256 “Қариликдан шикоят” асарининг муаллифи ким?

- A) Маҳмуд Кошғарий
- B) Юсуф Хос Ҳожиб
- C) Атоий
- D) Абуабдулло Рўдакий

257 “Шоҳнома” асарининг ўзбек тилига таржима қилишда қайси қатор муаллифларининг хизматлари каттадир?

- A) Хомуший, Н.Бухорий, Ш.Шомуҳамедов, Ж.Жабборов ва б.
- B) Асқар Маҳкам, Жамшид Пиримов, Авлиёхон Эшон
- C) Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов, Ўлмас Жамол
- D) Муҳаммад Ризо Огаҳий, Саъдий Шерозий, Алишер Навоий

258 “Шоҳнома” асарининг биринчи қисми нимани тасвир этиш билан бошланади?

- A) китобнинг ёзилиш сабаби
- B) шоир Дақиқий саргузашти
- C) “Шоҳнома” манбалари
- D) яхшилик ва ёмонлик ўртасидаги кураш

259 Келтирилган байт қайси тожик шоири қаламига тегишли эканлигини аниқланг? *Одамийлик мардлик, билимдан эмас, Вафоли, ваъдага содиқ бўлса бас.*

- A) Жалолиддин Румий
- B) Абулқосим Фирдавсий
- C) Абдурахмон Жомий
- D) Абуабдулло Рўдакий

260 Унсурулмаолий Кайковус “Қобуснома” (“Насихатномаи Кайковус”) асарини кимга бағишлайди?

- A) ўғли Гилоншоҳга
- B) журжонликларга
- C) Юсуф Хос Ҳожибга
- D) Носир Хусравга

261 *Тинглагил, най не ҳикоят айлагай, Айрилиқлардан шикоят айлагай.* Келтирилган байт муаллифини жавоблардан топиб белгиланг?

- A) Жалолиддин Румий
- B) Заҳириддин Муҳаммад Бобур
- C) Низомий Ганжавий
- D) Алишер Навоий

262 Абдурахмон Жомий асарлари қайси қаторда келтирилган?

- А) "Муҳокамат-ул-луғатайн", "Лисон-ут-тайр"
- В) "Баҳористон", "Хирадномаи Искандарий"
- С) "Илон ва қалдирғоч", "Ҳафт пайкар"
- Д) "Туркий Гулистон ёхуд ахлоқ", "Нахшон"

263 "Хирадномаи Искандарий" асари асосий қисмининг бошланишида келтирилган фикрлар қаторини топинг.

- А) Юнонистон подшоси Файлакуснинг кексайганда ўғил кўриши
- В) Файлакус ўғлига Искандар деб ном бериши билан
- С) Искандар саккиз ёшлигида Арастуга таълим-тарбия беришга топширилиши
- Д) Барча қатордаги фикрлар тўғри

264 Абдурахмон Жомий асари берилмаган қаторни белгиланг?

- А) "Қариликдан шикоят"
- В) "Қирқ ҳадис"
- С) "Ҳафт авранг"
- Д) "Баҳористон"

265 Саъдий Шерозий "Бўстон" асарининг илк саҳифаларида нима ҳақда фикр юритади?

- А) дўстлик ва илм улуғланади
- В) ишқ-муҳаббат ҳақида
- С) асарнинг ёзилиш сабаблари
- Д) қаноат бобида

266 Тоҷик шоири Саъдий Шерозийнинг "Гулистон" асарини ким таржима қилган?

- А) Шермуҳаммад Мунис
- В) Жаҳон Отин Увайсий
- С) Муҳаммад Ризо Огаҳий
- Д) Зебуннисо

267 Қайси давлат ҳукмронлиги даврида тоҷик тили давлат тили ва адабий тилга айлантирилди.

- А) Ғазнавийлар
- В) Тоҳирийлар
- С) Сомонийлар
- Д) Саффорийлар

268 Чингиз Айтматовнинг “Асрга татигулик кун” романининг қаҳрамонлари қайси қаторда берилган?

- A) Отабек, Кумуш
- B) Жўламон, Найман она
- C) Зайнаб, Омон
- D) Садаф, Ҳасан

269 Мирзо Турсунзода шеъри қайси қаторда келтирилган?

- A) “Оналар ташвиши”
- B) ”Болалик йилларим”
- C) “Ўзбек қизига”
- D) “Нил ва Рим”

270 Мирзо Турсунзода “Ҳиндистон киссаси” туркумидаги шеърларида хинд халқи кимлар зулми остида эзилаётганлигидан изтироб чекади?

- A) инглизлар
- B) араблар
- C) немислар
- D) франсузлар

271 *...Сен эмасми ташлаб бир нигоҳ
Юзларингга қараган замон,
Кўҳна Шарқни ёритган чироқ,
Ўзбек гули бўлур намоён.*

Улуғ тожик шоири Мирзо Турсунзода бу мисраларни кимга бағишлаб ёзган?

- A) Жаҳон Отин Увайсийга
- B) шоира Зулфияга
- C) шоира Зебуннисога
- D) тожик қизларига

272 Биринчи тожик операси “Восе исёни” матнини (*либретто*) кимлар ёзган?

- A) Гулназар Келди ва Ў. Жамол
- B) С. Улуғзода ва А. Орипов
- C) М. Турсунзода ва А. Деҳотий
- D) С. Айний ва Л. Шерали

273 Қайси қаторда фақат Лоиқ Шерали шеърлари келтирилган?

- A) “Ишонч кўприклари”, “Муножот”, “Жаннатга йўл”
- B) “Истамбул фожиаси”, “Рухлар исёни”, “Ифтихор туйғуси”
- C) “Сен етим эмассан”, “Кузатиш”, “Бизнинг кўчада ҳам байрам бўлажак”
- D) “Шоҳнома илҳомлари”, “Хайёмнома”, “Модарнома”

274 Лоиқ Шерали шеърлари келтирилган қаторни топинг.

- A) “Кўнгил уйи”, “Хайёмнома”
- B) “Биринчи мухаббатим”, “Жаннатга йўл”
- C) “Икки тилли бир халқ васфига”, “Онажон”
- D) “Ҳозирги ёшлар”, “Рухлар исёни”

275 Лоиқ Шерали “Шоҳнома илҳомлари” шеърида нима ҳақида куйлайди?

- A) диний урф-одатлар ҳақида
- B) она мадҳи
- C) табиат манзаралари тўғрисида
- D) инсон фожиалари ҳақида

276 “Ёшлигимиз тонги” қиссасининг муаллифи ким?

- A) Мақсуд Шайхзода
- B) Сотим Улуғзода
- C) Абдулла Қодирий
- D) Абдулла Қаҳҳор

АДАБИЙ ТУШУНЧАЛАР

277 Мақолга берилган таърифларнинг қайси бири аниқроқ?

- A) Ўғит, насиҳат характеридаги тўртлик.
- B) Халқ томонидан яратилган ҳикматли ибора.
- C) Турмуш тажрибалари заминидан яратилган ва халқ донолигини ифодалаган қисқа, бироқ чуқур маъноли ибора.
- D) Халқ оғзаки ижодининг жуда қадимий шеърий шакли, ибратли сўз.

278 Қуйидаги асарларнинг қайси бири адабий эртақ?

- A) «Уч оғайни ботирлар»
- B) «Ойгул билан Бахтиёр»
- C) «Маликаи Хуснобод»
- D) «Эгри ва Тўғри»

279 Бадиий асарнинг мазмунини, ривожланиб боровчи воқеалар тизимини билдирувчи, *нарса, мавзу, мазмун* маъносини англатган сўзни кўрсатинг.

- A) муқаддима
- B) тугун
- C) конфликт
- D) сюжет

280 Ўзбек адабиётида рубоий жанри бўйича илк ижодкорлар кимлар ҳисобланади?

- A) Алишер Навоий, Шермуҳаммад Мунис, Муҳаммадризо Отаҳий
- B) Сайфи Саройи, Мавлоно Хожа Исҳоқ, Мавлоно Лутфий
- C) Алишер Навоий, Мавлоно Лутфий, Жалолоддин Румий
- D) Мавлоно Лутфий, Бобораҳим Машраб, Комил Хоразмий

281 Рубоий жанр сифатида қайси халқ адабиётида амалга оширилган?

- A) курд
- B) ўзбек
- C) тожик
- D) турк

282 Шарқ халқлари орасида топишмоқнинг кенг тарқалган номи берилган қаторни аниқланг?

- A) “чўпчак” ва “ушук”
- B) “жунбоқ” ва “топ-топ”
- C) ҳамма қатордаги номлар тўғри
- D) “топишмоқ” ва “чистон”

283 *Латифа* жанри қандай мазмундаги асар ҳисобланади?

- A) рубоийнинг бир кўриниши
- B) бадиий публицистик асардир
- C) лиро-эпик асарлар сирасига киради
- D) халқ ҳажвиёти, танқидий мазмундаги кулгили ҳикоя

- 284** *Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқутмиш ранж ила,
Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганж ила.*
Алишер Навоидан келтирилган бу байт шеърийатнинг қайси жанрига тегишли?
А) фард
В) рубоий
С) туюқ
Д) қитъа
- 285** Асарларнинг қайси бири ҳажвиядир?
А) “Падаркуш”
В) “Илм хосияти”
С) “Абулфайзхон”
Д) “Тўйи Иқонбачча”
- 286** Қайси қатордаги асарларни ёднома деб аташ мумкин?
А) “Зайнаб ва Омон”, “Анор”
В) “Эсдалиқлар”, “Болалик”
С) “Жонгинам”, “Юлдузли тунлар”
Д) “Диёнат”, “Рухлар исёни”
- 287** *Булутнинг орасидан
Қуёш кулиб қарайди.
Мажнунтолнинг ювилган
Сочларини тарайди.* Эркин Воҳидов.
Ушбу шеърда шоир қайси усулдан фойдаланган?
А) китобий
В) жонлантириш
С) сўзлашув
Д) шевага хос
- 288** Биринчи ўзбек драматургини аниқланг?
А) Маҳмудхўжа Бехбудий
В) Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий
С) Абдурауф Фитрат
Д) Абдулла Авлоний
- 289** Абдулла Ориповнинг “Жаннатга йўл” асари қайси жанрга мансубдир?
А) драматик достон
В) комедия
С) шеър
Д) қисса

290

*Улки, сенга элдин эрур айбғў,
Элга доғи сендин ўлур айбғў.*

Алишер Навоидан келтирилган бу байт шеърятнинг қайси жанрига тегишли?

- A) рубоий
- B) туюқ
- C) қитъа
- D) фард

291

Қайси қатордаги жавоб ҳикоя жанри хусусида?

- A) Халқ кўшиқлари, дostonлари, топишмоқлари ва мақоллари.
- B) Биргина воқеа асосида қурилади ва бир-икки қаҳрамоннинг сифатлари очилади.
- C) Бадиий эртақлар, афсоналар ва ҳикоятлар.
- D) Тасодифий, ажойиб-ғаройиб воқеалар, саргузаштлар тасвири.

292

Қайси қаторда трагедия жанрига оид асарлар берилган?

- A) “Ўтган кунлар”, “Меҳробдан чаён”
- B) “Улуғбек хазинаси”, “Диёнат”
- C) “Юлдузли тунлар”, “Уч илдиз”
- D) “Абдулфайзхон”, “Мирзо Улуғбек”

293

Монийлик оқимидаги туркий шеърлар вужудга келган давр қаторини белгиланг.

- A) милоннинг бошларида
- B) милоннинг ўрталарида
- C) милондан олдин
- D) манбаларда кўрсатилмаган

294

Монийлик оқими қайси давлатда вужудга келган?

- A) Данияда
- B) Хитойда
- C) Россияда
- D) Эронда

295

Нома жанри дастлаб қайси халқ адабиётида пайдо бўлган?

- A) тожик адабиётида
- B) ўзбек адабиётида
- C) турк адабиётда
- D) қозоқ адабиётида

296 Берилган асарларнинг қайси бири ҳажвия эмас?

- A) “Танобчилар”
- B) “Илм хосияти”
- C) “Масковчи бой таърифида”
- D) “Тўйи Иқонбачча”

297 Қайси қатордаги асарни ёднома деб аташ мумкин эмас?

- A) “Қутлуғ қон”
- B) “Болалик”
- C) “Ўтмишдан эртақлар”
- D) “Эсдалиқлар”

298 *Пойида йиғлайди қумуш қор юм-юм...*

Нафис чайқалади бир туп наъматак...

Шеъринг парча қайси бадиий тасвир санъати усулида битилган?

- A) тазод санъати
- B) муболаға
- C) сифатлаш
- D) жонлантириш

299 Масал жанридаги қахрамонлар қайси қаторда берилган?

- A) подшоҳ, савдогар, темирчи
- B) ҳайвон, қуш, ҳашарот
- C) деҳқон, чорвадор, оддий халқ
- D) олим, уламо, донолар

300 Бадиий тимсолнинг эстетик таъсирчанлиги деганда нима тушунилади?

- A) бадиий образнинг умумлашмаллиги
- B) бадиий образнинг ўзига хослиги (индивидуаллиги)
- C) бадиий образнинг китобхонда ҳаяжон-ҳиссиёт уйғотиши
- D) бадиий образ яратишда тўқиманинг ўрни

301 Агар ғазал уч тилда ёзилган бўлса, қандай номланади?

- A) ширу шакар
- B) шахду ширу шакар
- C) зебқофия
- D) мусажжаъ

ЎЗБЕК ТИЛИ

1 Берилган сўзларнинг маъносини иккинчи қатордан топинг.

A) нуфуз	1) тилла, танга
B) сайёд	2) тенгсиз, мислсиз
C) динор	3) таъсир, обрў
D) бемисл	4) ютуқсиз
	5) овчи

2 Биринчи қатордаги сўзларнинг иккинчи қатордан синонимини топиб белгиланг.

A) зангори	1) чиройли
B) кулди	2) эшитди
C) кўркам	3) яшил
D) шалаббо	4) тиржайди
	5) хўл

3 Берилган сўзлар қайси тилга хослигини иккинчи қатордан топинг.

A) китоб, мактаб	1) русча
B) гул, гузар	2) ўзбекча
C) учувчи, сут	3) тожикча
D) самолёт, печка	4) арабча
	5) хитойча

4 Биринчи қаторда берилган ибора (фразеологизм)ларнинг маъносини иккинчи қатордан топиб аниқланг.

A) капалаги учди	1) кутмоқ
B) бир ёқадан бош чиқариб	2) аҳиллик
C) ёғ тушса ялагудай	3) жаҳли чиқмоқ
D) кўзи тўрт бўлди	4) топ-тоза
	5) кўркмоқ

5 Биринчи қаторда берилган иборалар (фразеологизм)нинг маъносини иккинчи қатордан топиб аниқланг.

A) тутган еридан кесади	1) тинчимок
B) оғзи қулоғига етди	2) жаҳли чиқмоқ
C) эти суягига ёпишган	3) озғин, арик
D) тепа сочи тикка бўлди	4) қайсар, ўжар
	5) хурсанд бўлмоқ

6 Берилган луғат турларига хос бирликларни иккинчи қатордан топинг.

А) эскириб қолган сўзлар	1) ишбилармон, безакчи
В) ўзлашган сўзлар	2) чориқ, хон
С) янги пайдо бўлган сўзлар	3) инак, жезза
Д) шевага хос сўзлар	4) чой, мажлис
	5) тил, қўл

7 Келтирилган сўзларнинг луғавий маъноларини иккинчи қатордан топинг.

А) қўлбола	1) сув йўли
В) қайилма	2) қайиқ
С) кўланка	3) бурилиш жойи
Д) ўзан	4) соя
	5) қўлда тайёрланган (қилинган)

8 Биринчи қаторда берилган сўзларнинг қайси соҳага тегишли эканлигини иккинчи қатордан топинг.

А) изоҳловчи, тире, ундалма	1) нужум (астрономия)
В) инқилоб, ибтидоий, феодал	2) ҳуқуқшунослик
С) ёмғир, пайванд, кўчат	3) табиатшунослик
Д) сайёра, Ўторид, Мушгарий	4) тарих
	5) тилшунослик

9 Берилган сўз туркумларига хос мисолларни иккинчи қатордан топинг.

А) модал	1) лекин, бироқ, ҳам, ва
В) юклама	2) албатта, эҳтимол, чоғи, сўзсиз
С) ундов	3) фақат, ҳатто, -ми, -чи
Д) тақлид	4) оббо, дод, ура, эхе
	5) вов, юм-юм, чарс, пиқ-пиқ

10 Иккинчи қатордан мазмунан мос сўзларни топиб, жуфт сўзлар ясанг.

А) ўрин	1) қулок
В) қўй	2) қўзи
С) кўз	3) ўлан
Д) ўт	4) буюм
	5) жой

11 Иккинчи қатордан мазмунан мос сўзларни топиб, жуфт сўзлар ясанг.

A) укув	1) саккизта
B) ранг	2) идрок
C) етти	3) берди
D) олди	4) шу
	5) тус

12 Берилган сўзлар отнинг қайси маъно гуруҳига қарашлигини иккинчи қатордан топинг.

A) тошкўмир, қайроқ	1) ҳайвон-жониворлар номи
B) қорамол, қизилиштон	2) воқеа-ҳодиса номлари
C) довул, зилзила	3) кишилиқ ёки шахсларга хос
D) маслаҳатчи, ҳайдовчи	4) буюм ранглари
	5) нарса-жисм номлари

13 Келтирилган сўзлар қайси туркумга тегишли эканлигини иккинчи қатордан топинг.

A) бештача	1) равиш
B) нур	2) от
C) безанди	3) феъл
D) нордон	4) сон
	5) сифат

14 Берилган сўзларга иккинчи қатордан мосини топиб, жуфт сўзлар ҳосил қилинг.

A) оға	1) берди
B) ширин	2) баланд
C) олди	3) кичик
D) катта	4) ини
	5) шакар

15 Берилган сўзларга иккинчи қатордаги қўшимчалардан мосини қўйиб ўрин-жой оти ясанг.

A) йўл	1) – зор
B) олма	2) – гоҳ
C) қарор	3) – истон
D) гул	4) – ак
	5) – хон

16 Соннинг маъно турлари қўшимчаларини иккинчи стундан кўрсатинг.

А) чама сон	1) -ларча
В) тартиб сон	2) -овлон
С) тақсим сон	3) -тадан
Д) жамлов сон	4) -та
	5) -инчи

17 Биринчи ва иккинчи стундаги сўзлар ёрдамида қўшма сўзлар ҳосил қилинг.

А) жигар	1) қамиш
В) бодом	2) қовоқ
С) шакар	3) кўйлак
Д) темир	4) йўл
	5) ранг

18 Келтирилган сўзларга иккинчи қатордан мосини тошиб, жуфт сўзлар ясанг.

А) озик	1) қалам
В) ёш	2) саодат
С) бахт	3) овқат
Д) ор	4) қари
	5) номус

19 Келтирилган мавзуларга оид мисолларни иккинчи қатордан топинг.

А) туб отлар	1) БМТ, АҚШ, МДХ
В) қисқартма отлар	2) туяқуш, тошбақа
С) жуфт отлар	3) бахт, садоқат
Д) қўшма отлар	4) тутқич, ёқилғи
	5) уй-жой, она-бола

20 Мустақил сўз туркумлари изоҳини иккинчи қатордан топинг.

А) сон	1) иш-ҳаракат, ҳолат белгисини билдиради: пайт, ҳолат, ўрин, миқдор-даража
В) сифат	2) иш-ҳаракат, ҳолатни билдиради
С) равиш	3) нарса-буюм белгисини: ранг-тус, маза-таъм, хил-хусусият, шакл-ҳажм
Д) феъл	4) нарса-буюмнинг сон-саноғи, тартибини билдиради
	5) нарса-буюм номини билдиради

21 Берилган сўзлар қайси туркумга тегишли эканлигини иккинчи стундан топинг.

А) ўн, беш, саккиз	1) от
В) илм, ҳаёт, бахт	2) сифат
С) буюк, мард, шўх	3) сон
Д) бугун, секин, кўп	4) олмош
	5) равиш

22 Келтирилган қўшимчалар қайси турга тегишли эканлигини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) -ий(вий), -ли, -симон	1) сон ясовчи
В) -она, -ларча, -лайн	2) равиш ясовчи
С) -гич, -ма, -чи	3) от ясовчи
Д) -илла, -лаш, -ла	4) сифат ясовчи
	5) феъл ясовчи

23 Берилган гап турларига мисолларни иккинчи қатордан топинг.

А) тўлиқсиз гап	1) Дўстлик улуғликдир.
В) ундалмали гап	2) Баҳор.
С) ёйиқ гап	3) Олча фарқ гулга тўлди.
Д) йиғиқ гап	4) Юртим, сенга шеър битдим бу кун.
	5) - Бугун келдилар.

24 Ўқувчилар таътилни кўнгилли ўтказишди. Гапдаги сўзларнинг қайси гап бўлаги вазифасида келганлигини иккинчи қатордан топинг.

А) ўтказишди.	1) тўлдирувчи
В) Ўқувчилар	2) ҳол
С) кўнгилли	3) аниқловчи
Д) таътилни	4) кесим
	5) эга

25 Ҳол гап бўлаги саволлари унинг қайси турга тегишли эканлигини иккинчи қатордан топинг.

А) қачон, қачонгача, қачондан бери	1) сабаб ҳоли
В) нимага, нима учун, нима сабабдан	2) равиш ҳоли
С) қандай, қай ҳолда, қай тарзда	3) миқдор ҳоли
Д) қаерда, қаерга, қаёққа	4) пайт ҳоли
	5) ўрин ҳоли

26 *Устозлар билан эртага Ўзбекистонга борамиз. Гапдаги сўзларнинг қайси гап бўлаги вазифасида келганлигини иккинчи қатордан топинг.*

А) эртага	1) тўлдирувчи
В) Устозлар билан	2) эга
С) Ўзбекистонга	3) ўрин ҳоли
Д) борамиз.	4) кесим
	5) пайт ҳоли

27 *Қизиқчи Элбек воқеаларни гапириб берди. Мазкур гапнинг иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.*

А) гапириб берди.	1) эга
В) Қизиқчи	2) ҳол
С) Элбек	3) кесим
Д) воқеаларни	4) изоҳловчи аниқловчи
	5) тўлдирувчи

28 *Биринчи қатордаги нутқий услуб турларига мос сўзларни иккинчи қатордан топиб белгиланг.*

А) сўзлашув	1) қурултой, режа
В) расмий	2) атама, феъл
С) илмий	3) кетақо, оббо
Д) публитсистик	4) ариза, маълумотнома
	5) олтин куз, эрта баҳор

29 *Аравалар орқадан секин келмоқда эди. (О.) Гап бўлаклари турларини иккинчи қатордан топинг.*

А) Аравалар	1) ўрин ҳоли
В) орқадан	2) равиш ҳоли
С) секин	3) кесим
Д) келмоқда эди.	4) аниқловчи
	5) эга

30 *Бизнинг мактаб ҳашаматли қурилган. Иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топинг.*

А) Бизнинг	1) эга
В) мактаб	2) изоҳловчи
С) ҳашаматли	3) кесим
Д) қурилган.	4) аниқловчи
	5) ҳол

31 **Биринчи қаторда берилган ибора (фразеологизм)ларнинг маъносини иккинчи қатордан топинг.**

А) раҳмдил	1) топ-тоза
В) кўрди	2) жимжит, тинч
С) сув куйгандек	3) кўзи тушди
Д) ёғ тушса ялагудай	4) жаҳли чиқмоқ
	5) кўнгли бўш

32 ***Дўсту қардошдир азалдан ўзбегим тожик билан. А. Орипов***
Мазкур гапнинг иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.

А) Дўсту қардошдир	1) ҳол
В) азалдан	2) эга
С) ўзбегим	3) аниқловчи
Д) тожик билан.	4) кесим
	5) тўлдирувчи

33 ***Бугун узоқ-яқиндан дўстлар келишди. Мазкур гапнинг иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.***

А) Бугун	1) эга
В) узоқ-яқиндан	2) кесим
С) дўстлар	3) ўрин ҳоли
Д) келишди.	4) пайт ҳоли
	5) аниқловчи

34 ***Ёзги таътилни кўнгилли ўтказдик. Мазкур гапнинг иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.***

А) Ёзги	1) кесим
В) таътилни	2) ҳол
С) кўнгилли	3) аниқловчи
Д) ўтказдик.	4) эга
	5) тўлдирувчи

35 ***Соғлик - ҳаётда энг топилмас бойлик. Иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини аниқланг.***

А) энг топилмас	1) ҳол
В) ҳаётда	2) аниқловчи
С) бойлик.	3) эга
Д) Соғлик -	4) тўлдирувчи
	5) кесим

36 *Дўст билан ҳамиша ободдир уйинг.* Иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.

А) ободдир	1) ҳол
В) ҳамиша	2) тўлдирувчи
С) уйинг.	3) аниқловчи
Д) Дўст билан	4) эга
	5) кесим

37 *Меҳрож раис билан дўстларча хайрлашди.* Иккинчи қатордан мазкур гап бўлаклари турини аниқланг.

А) дўстларча	1) кесим
В) хайрлашди.	2) ҳол
С) Меҳрож	3) аниқловчи
Д) раис билан	4) эга
	5) тўлдирувчи

38 *Мард йигитлар ўлимдан кўрқмас.* Гаптаги сўзларнинг қайси гап бўлаги вазифасида келганлигини иккинчи қатордан топинг.

А) Мард	1) ҳол
В) йигитлар	2) тўлдирувчи
С) ўлимдан	3) кесим
Д) кўрқмас.	4) аниқловчи
	5) эга

ЎЗБЕК АДАБИЁТИ

39 Биринчи қатордаги халқ оғзаки ижоди туркумидаги кўшиқ-ларнинг мавзуларини иккинчи қатордан топинг.

А) "Бойчечак"	1) ўтни туйиш кўшиғи
В) "Ўрим кўшиғи"	2) диний урф-одат кўшиғи
С) "Рамазон"	3) ем- хашак йиғишга оид кўшиқ
Д) "Майда, майда"	4) болалар кўшиғи
	5) ухлатиш кўшиғи

40 Берилган халқ оғзаки ижоди туркумидаги кўшиқлар мавзуларига оид асарларни иккинчи қатордан топинг.

А) Болалар кўшиғи	1) "Рамазон"
В) Ем- хашак йиғишга оид кўшиқ	2) "Майда, майда"
С) Ўтни туйиш кўшиғи	3) "Ўрим кўшиғи"
Д) Диний урф-одат кўшиғи	4) "Бойчечак"
	5) "Суст хотин"

41 Урхун-Энасой ёдгорликларида келтирилган шахсларнинг кимлигини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Тўньюқук	1) Элтаришдан кейинги ҳоқон
В) Осмон ўғли	2) Култегиннинг жияни
С) Йўллуғтигин	3) Хитой ҳоқони
Д) Қопоғон ҳоқон	4) Элтариш ҳоқон ўғли
	5) Элтариш, Қопоғон, Билга ҳоқонларнинг маслаҳатчиси

42 Берилган атамаларнинг луғавий маъносини иккинчи қатордан топинг.

А) луғз	1) яширин маъноли фикр
В) вист (“Авесто”)	2) якка, ёлғиз
С) фард	3) балиқхўр
Д) массагет	4) англамоқ, танимоқ; билим
	5) беш, бешлик

43 Берилган асарлар қайси турга тегишли эканлигини иккинчи қатордан топинг.

А) “Уч оға-ини ботирлар”	1) ҳикоя
В) “Қуллар”	2) қисса
С) “Бемор”	3) эртак
Д) “Маймун билан Нажжор”	4) масал
	5) роман

44 Берилган мақолларнинг давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Яхшига...	1) меҳнат – калити
В) Эгри йўлдан юрсанг ҳам...	2) тўғри юр
С) Ер – хазина ...	3) бир ўлим
Д) Икки қасам...	4) гул соя
	5) хазиначи

45 Алишер Навоий қаламига мансуб ушбу асарлар қайси турга оид эканлигини аниқланг?

А) “Муҳокамат-ул-луғатайн”	1) тилшуносликка доир
В) “Мезон-ул-авзон ”	2) насрий панднома
С) “Рисолаи тийр андохтан”	3) диний асар
Д) “Маҳбуб-ул-қулуб ”	4) тарихий асар
	5) адабиётшуносликка доир

46 Алишер Навоий асарлари маъносини иккинчи қатордан топинг.

А) “Муҳокамат-ул-луғатайн”	1) Гўзалликларнинг бошланиши
В) “Мажолис-ун-нафоис”	2) Икки тил муҳокамаси
С) “Бадоеъ-ул-бидоя”	3) Вазнлар ўлчови
Д) “Лисон-ут-тайр”	4) Гўзал мажлислар
	5) Қуш тили

47 Биринчи қаторда берилган рубоий мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Ғурбатда ғариб	1) гар қизил гул битса,
В) Эл анга шафиқу	2) шодмон бўлмас эмиш,
С) Олтин қафас ичра	3) меҳрибон бўлмас эмиш.
Д) Булбулға тикондек	4) ошён бўлмас эмиш.
	5) ёмон ёмони бил они.

48 Хамсанавис шоирлар «Хамса»сидан олинган ушбу дostonлар қайси шоирга тегишли эканлигини кўрсатинг.

А) “Искандарнома”	1) Мавлоно Ашраф
В) “Силсилат-ул-заҳаб”	2) Абдурахмон Жомий
С) “Ҳашт бихишт”	3) Низомий Ганжавий
Д) “Сабъаи сайёр”	4) Хусрав Деҳлавий
	5) Алишер Навоий

49 Ёзилган байтлар кимнинг қаламига тегишли эканлигини аниқланг.

А) Қилай нола, боқиб гулдек юзунгга, Чу булбулларға афғон вақти бўлди.	1) Атоий
В) Аё кўрк ичра олам подшоҳи, Жаҳон тутти сенинг ҳуснунг сипоҳи.	2) Хоразмий
С) Тенгрики, инсонни қилиб ганжи роз, Сўз била ҳайвондин анга имтиёз.	3) Навоий
Д) Агар ошиқлигим айтсам, куюб жону жаҳон ўртар, Бу ишқ сиррин баён этсам, тақи ул хонумон ўртар.	4) Бобур
	5) Машраб

50 Берилган асарлар муаллифини иккинчи қатордан топинг.

А) “Субҳонқулихон”	1) Турди Фароғий
В) “Хусрав ва Ширин”	2) Зайниддин Восифий
С) “Қаро кўзим”	3) Низомий Ганжавий
Д) “Бодоеъ-ул-вақоеъ”	4) Абулқосим Фирдавсий
	5) Алишер Навоий

51 Абўабдулло Рўдакий рубойсининг сатрлари давомини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Жаҳоннинг шодлиги	1) бўлолмас устун.
В) Дўстлар дийдоридан	2) оламда аччиқ,
С) Ҳар қанча бўлса ҳам	3) йиғилса бутун,
Д) Аччиқроқдир доно	4) дўстдан айрилиқ.
	5) топилмас бутун.

52 Жалолоддин Румий рубойсининг мисралари давомини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Вафоли, ваъдага содик	1) одамлик эмас.
В) Одамийлик мардлик,	2) бўлса бас.
С) Аҳдин бажармаса	3) ишига боққил,
Д) Сўзига боқмагил,	4) бўлмас,
	5) билимдан эмас,

53 Жалолоддин Румий ғазалининг сатрлари давомини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Шамсу қамарим келди,	1) чун кони зарим келди.
В) Кумуштан парим келди,	2) ишқ мулкига шўнғидим.
С) Мастлик асарим келди,	3) не бўлса-барим келди.
Д) Гўзал сарварим келди,	4) равшан назарим келди,
	5) кўзу гавҳарим келди,

54 Умар Хайём рубойсининг мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Нокадан сир беркит,	1) қадринг сўроғла.
В) Аблахдан яширин	2) тилингни боғла,
С) Кимлигинг билгали –	3) инсонларга боқ,
Д) Кўзинг кўрганидан	4) бўлмоқни чоғла.
	5) кўнглингни соғла

55 Умар Хайём рубойсининг сатрлари давомини иккинчи қатордан топиб тўлдилинг.

А) Тўгарак жаҳонни	1) жавҳари ҳам биз.
В) Шаксиз унинг кўзи	2) узук деб билсак,
С) Дунёнинг тилаги,	3) самари ҳам биз,
Д) Ақл кўзин қораси,	4) гавҳари ҳам биз.
	5) нишон деб билсак

56 Келтирилган шоирларнинг асарларини иккинчи қатордан топинг.

А) Рўдакий	1) "Кўрунур"
В) Лутфий	2) "Рустам ва Сухроб"
С) Сайфи Саройи	3) "Сенсан севарим"
Д) Фирдавсий	4) "Маснавийи маънавий"
	5) "Қариликдан шикоят"

57 Келтирилган шоирларнинг асарларини иккинчи қатордан топинг.

А) Жомий	1) "Хирадномаи Искандарий"
В) Навоий	2) "Маснавийи маънавий"
С) Огаҳий	3) "Лисон-ут-тайр"
Д) Яссавий	4) "Таъвиз-ул-ошиқин"
	5) "Девони ҳикмат"

58 Муқимий шеърлари нима ҳақда эканлигини иккинчи қатордан топинг.

А) "Ахтаринг"	1) тарихий жойларга сайр
В) "Навбаҳор"	2) ошиқ ва маъшуқа
С) "Саёҳатнома"	3) эрк ғояси
Д) "Танобчилар"	4) табиат чирой очиши
	5) амалдорлар порахўрлиги

59 Биринчи қаторда берилган асарлар муаллифини иккинчи қатордан топинг.

А) "Навбаҳор", "Саёҳатнома"	1) Муқимий
В) "Таъвиз-ул-ошиқин", "Гулшани давлат"	2) Гулханий
С) "Илм хосияти", "Гимназия"	3) Огаҳий
Д) "Зарбулмасал", "Бер менга"	4) Фурқат
	5) Завқий

60 "Ўтган кунлар" романидаги қаҳрамонларнинг қариндошлик томонини иккинчи қатордан аниқланг.

А) Ҳомид	1) Зиё шоҳичининг ўғли
В) Отабек	2) Мирзакарим қутидор қизи
С) Кумуш	3) Ўзбек ойимнинг биринчи келини
Д) Зайнаб	4) Юсуфбек ҳожининг ўғли
	5) хотинбоз

61 “Яна шеъримга”, Усмон Носир. Шеърнинг мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Бир мен эмас,	1) яшайсан манда.
В) Шеърим! Яна ўзинг	2) яхшисан,
С) Боққа кирсанг,	3) гуллар шарманда.
Д) Жоним каби	4) ҳаёт шахсисан,
	5) машхурсан,

62 Шеър мисралари давомини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Қуёшга кўтариб	1) беланчагида,
В) Нафис чайқалади	2) бир сават оқ гул,
С) Юксакда, шамолнинг	3) бир туп наматак,
Д) Викор-ла ўшшайган	4) бир кун қайтаман.
	5) қоя лабида.

63 Келтирилган шеърлар муаллифини иккинчи қатордан топинг.

А) “Шоир кимлиги ҳақида шоҳнинг вазирга берган сабоғи”	1) Авлиёхон Эшон
В) “Бир куни”, “Вазифа”	2) Жамшид Пиримов
С) “Қайтар дунё”, “Ўринсиз сўзлама”	3) Неъмат Иброҳим
Д) “Темур Малик”, “Она”	4) Абдували Бекмуҳаммад
	5) Зулфия Бобоева

64 Берилган шеъринг парча мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Азиз асримизнинг	1) сўрайди қадрин.
В) Азиз одамлардан	2) вақт ғанимат
С) Фурсат ғаниматдир,	3) азиз онлари
Д) Безамоқ чоғидир	4) шоҳ сатрлар-ла
	5) умр дафтарин.

65 Кароматулло Мирзоевнинг “Исирға” хикояси асосида тузилган саволларга иккинчи қатордан мос жавобларни белгиланг.

А) Ҳикоянинг бош қаҳрамони ким?	1) Онасининг васияти туфайли.
В) Рустам қабрига ким нон келтиради?	2) Рустам.
С) Рустам нега ўғрилиқ йўлига ўтди?	3) Икки кундан буён сингиллари оч эди.
Д) Рустам нега исирғани сотмади?	4) Синглиси Ҳабиба.
	5) Рустам кар Бўрига қўл кўтарди.

66 Келтирилган мавзуларга Абдулла Қаҳҳорнинг қайси ҳикоялари мазмуни мос келишини иккинчи қатордан топинг.

А) қаттиқ оғриқдан вафот этган аёл тақдири	1) “Даҳшат”
В) уруш ва ватанпарварлик	2) “Бемор”
С) аёлларнинг қўрқинчли, аянчли эрк ва қалб исёни	3) “Сароб”
Д) чаласаводликни фош этилиши	4) “Асрор бобо” 5) “Санъаткор”

67 Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг “Салом айтинг” шеърининг мисралари тартибини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Оға, соғ борсангиз аввал,	1) Онамларга салом айтинг.
В) Югуриб чиққан ул мушфиқ	2) Дадамларга салом айтинг.
С) Кўзи қон ҳамширам бирлан,	3) Акамларга салом айтинг.
Д) Ўпиб пешонасин мен-чун,	4) Дўстларга салом айтинг. 5) Укамларга салом айтинг.

68 Биринчи қаторда берилган жанрларга тегишли асарларни иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) қисса	1) “Абдулфайзхон”
В) роман	2) “Равшан”
С) фожиа (трагедия)	3) “Юлдузли тунлар”
Д) ҳикоя	4) “Синчалак” 5) “Улоқда”

69 Келтирилган муаллифларнинг асарини иккинчи қатордан топинг.

А) Гулҳаний	1) “Таъвиз-ул-ошиқин”
В) Машраб	2) “Ўртар”
С) Турди Фароғий	3) “Субҳонқулихон”
Д) Огаҳий	4) “Зарбулмасал” 5) “Навбаҳор”

70 “Юлдузли тунлар” романидан келтирилган қаҳрамонларнинг иккинчи қатордан Бобур билан қандай қондош эканлигини аниқланг.

А) Қутлуғ Нигор хоним	1) Бобурнинг қизи
В) Хонзодабегим	2) Бобурнинг опаси
С) Ҳумоюн	3) Бобурнинг ўғли
Д) Гулбадан	4) Бобурнинг онаси 5) Бобурнинг холаси

71 **Биринчи қатордаги асарлар муаллифини иккинчи қатордан топинг.**

А) “Зайнаб ва Омон”	1) Ойбек
В) “Ўзбек қизига”	2) Эркин Воҳидов
С) “Нидо”	3) Мирзо Турсунзода
Д) “Наъматак”	4) Зулфия
	5) Ҳамид Олимжон

72 **Ғазалнинг мисралари давомини иккинчи қатордан топиб тўлдиринг.**

А) Ўн саккиз минг олам ошуби	1) ўн саккиз ёшиндадур.
В) Не ажаб, чун сарвинозим	2) кўзу қошиндадур.
С) Ўн саккиз йил дема, юз саксон	3) йил ўлса, улдурур -
Д) Ҳусн шоҳи, ул балоларким	4) эмди фан қилғил
	5) агар бошиндадур,

73 **Шеър мисралари давомини иккинчи қатордан топиб белгиланг.**

А) Мени хор этти-ю, қилди	1) жавру жафоси қолдиму?!
В) Чархнинг мен кўрмаган	2) ўзумга, эй рафиқ,
С) Хаста кўнглум чекмаган	3) муддаоси қолдиму?
Д) Даҳри дунпарварнинг ўзга	4) дарду балоси қолдиму?!
	5) муддаийни парвариш,

74 **Келтирилган ижодкорлар қайси асар муаллифи эканлигини иккинчи қатордан топинг.**

А) Шайхзода	1) “Тонг”
В) Турсунзода	2) “Улуғ йўл”
С) Уйғун	3) “Мирзо Улуғбек”
Д) Ойбек	4) “Ҳасан аравакаш”
	5) “Зайнаб ва Омон”

75 **Берилган ижодкорлар асарларини иккинчи қатордан топинг.**

А) Мирзо Турсунзода	1) “Кўкан”
В) Абдулла Орипов	2) “Жонгинам”
С) Ғафур Ғулом	3) “Соз”
Д) Чўлпон	4) “Болалик йилларим”
	5) “Нидо”

76 Уйғуннинг “Тонг” шеъри мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Бугун эрта туриб	1) гўзал фалак
В) Оқ шоҳи	2) ёшида.
С) Уфқ кийинтириб	3) қошида...
Д) Сочини тарайди	4) рўмоли бошида.
	5) тонгни кўрдим,

77 Келтирилган асарлар муаллифини иккинчи қатордан топинг.

А) “Юлдузли тунлар”	1) Ҳамид Олимжон
В) “Мирзо Улуғбек”	2) Пиримқул Қодиров
С) “Ўтмишдан эртаклар”	3) Ойбек
Д) “Навоий”	4) Абдулла Қаҳҳор
	5) Мақсуд Шайхзода

78 Келтирилган ижодкорларнинг шеърларини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) Миртемир	1) “Яна шеъримга”
В) Усмон Носир	2) “Қишлоғим”
С) Расул Ғамзатов	3) “Тонг”
Д) Уйғун	4) Ғафур Ғулом
	5) “Она тилим”

79 Эркин Воҳидов шеърининг мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Барча шодлик	1) зорлик менга.
В) Бор ситам,	2) сенга-ю,
С) Барча дилдорлик	3) сенга бўлсин,
Д) Барча хушторлик	4) менга...
	5) дўстга

80 Абдурауф Фитрат асарлари мавзусини иккинчи қатордан топиб белгиланг.

А) “Ҳинд ихтилочилари”	1) хурофот ва жаҳолатни фош этади
В) “Арслон”	2) озодлик ва мустақиллик учун кураш ғоялари
С) ”Чин севиш”	3) XVIII асрда Бухоро ҳаёти
Д) “Қийшиқ эшон”	4) Бухоро хонлигидаги деҳқонларнинг ҳаёти
	5) тилнинг тозалиги учун кураш

81 Гафур Гулом асарларининг ғоявий мазмунини иккинчи қатордан топинг.

А) “Шум бола”	1) меҳрибон ота ва жангчи тимсоли
В) “Соғиниш”	2) ўзбек халқининг донолигини ифодаланиши
С) “Менинг ўғригина болам”	3) байналмилалчилик ғоясининг ифодаланиши
Д) “Сен етим эмассан”	4) Туркистон-Сибир темир йўлининг курилиши
	5) йўқчилик, муҳтожлик туфайли “ўғри” қиёфасига кирган самимий кишилар тимсоли

82 Ойбек ижодидан келтирилган шеърий парчанинг сатрлари давомини иккинчи қатордан топиб тўлдиринг.

А) Бир ўлкаки, тупроғида	1) шивирлар баҳор.
В) Бир ўлкаки, қишларида	2) қуёш соғинар...
С) Бир ўлкаки, сал кўрмаса,	3) асаби чакнар.
Д) Бир ўлкаки, ғайратидан	4) олтин гуллайди,
	5) ҳавас қиласан

83 Одил Ёқубовнинг “Улуғбек хазинаси” романи қаҳрамонларининг алоқадорлик томонини иккинчи қатордан аниқланг.

А) Абдуллатиф ва Абдулазиз	1) мадраса талабаси
В) Али Қушчи	2) масъул
С) шайх Низомиддин Хомуш	3) Улуғбекнинг садоқатли шогирди
Д) Мирам Чалабий	4) Абдуллатиф гуруҳининг маънавий раҳнамоси
	5) Улуғбек ўғиллари

1 Қайси қатордаги сўзлар таркибида ёпик бўғинлар учрайди?

- A) вафоли, далага
- B) сабо, томошахона
- C) қабулхона, кутубхона
- D) шуурона, шоирона

2 Қайси қатордаги гапда тиниш белги тўлиқ қўйилмаган?

- A) Улар Боботоғ этакларида дам олишди.
- B) Юрак бақувват бўлса меҳнат унумли бўлади.
- C) Баҳорнинг хузурбахш шабадаси эсмоқда.
- D) Ёшлигида ўқишнинг изидан қолмади.

3 *Муфассал* сўзининг луғавий маъноси қайси қаторда тўғри берилган?

- A) тўлиқ, батафсил
- B) узлуксиз, тўхтовсиз
- C) мутлақ, аниқ
- D) диққат билан ўқиш, тушуниш

4 Қандай луғат турида сўзларнинг шаклий ўхшашликлари изоҳланади?

- A) антоним сўзлар луғатида
- B) синоним сўзлар луғатида
- C) имло луғатида
- D) омоним сўзлар луғатида

5 *Валишер* сўзининг *устидан чиқди*. Гапнинг кесими қайси қатордаги сўз шакли орқали ифодаланган?

- A) отнинг бош келишиқдаги шакли
- B) олмошнинг чиқиш келишиқдаги шакли
- C) ибора (фразеологизм) орқали
- D) ҳамма жавоблар тўғри

6 Жой номини билдирувчи от ясовчи қўшимчалар қаторини белгиланг.

- A) -чи, -шунос
- B) -им, -ингиз
- C) -кор, -гич
- D) -лок, -зор

7 Қайси бир жавобда мавҳум отлар келтирилган?

- A) шоли, кўркам, эшитмоқ
- B) садоқат, виждон, бахт
- C) силлиқ, кўзи, катта
- D) шивирламоқ, болакай, темир

8 Қайси қаторда икки бош бўлакли гап келтирилган?

- A) Салим дўстини уйга таклиф қилди.
- B) Ғалабага меҳнатсиз эришиб бўлмайди.
- C) Машғулот бошлангандан кейин синфда юрилмасин.
- D) Мажлисида интизом ҳақида гапиришга тўғри келди.

9 Фақат боғланган қўшма гап қисмларини бириктирувчи боғловчилар қаторини белгиланг.

- A) чунки, шунинг учун, негаки
- B) ва, лекин, аммо
- C) ҳам, худди, мисли
- D) деб, бир-бир, дам-дам

10 *Кумуш чойшаб ёниб далалар,
Қор қўйнида ухлаб ётади. Уйғун.*
Шеърини парча қайси услубга хослигини топинг.

- A) публицистик услуб
- B) илмий услуб
- C) расмий-идоравий услуб
- D) бадиий услуб

11 “Суст хотин” қўшиғи ўзбек ва тожик халқлари орасида кенг тарқалган қайси маросимга бағишланган?

- A) Яратганга илтижо қилиб ёмғир сўраш
- B) ўтти туйишга бағишлаб қўшиқ айтиш
- C) ўт ўримига бағишлаб қўшиқ айтиш
- D) кўкламни кутиб олишга бағишланган

12 Юсуф Хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асарида Кунтуғди ва Ойтўлди каби тимсоллар қандай ҳукмдорлар сифатида тасвирланган?

- A) разил, адолатсиз, нодон, такаббур
- B) манман, жоҳил, бадқирдор, ярамас
- C) одил, покиза, чуқур билимли, ақл-идрокли
- D) нодон, содда, енгилтак, дангаса

13 Жалолиддин Румий "Маснавийи маънавий" асари қайси маснавий билан бошланган?

- A) "Най не ҳикоят айлагай?"
- B) "Топмадим"
- C) "Муҳаббатнома"
- D) "Илм иста"

14 ...Алишербек назари йўқ киши эрди. Туркий тил била шеър айтубтурлар, ҳеч ким онча кўп ва хўп айтқон эмас. Парчада келтирилган Алишер Навоий ҳақидаги фикрлар қайси асардан олинган?

- A) Зайниддин Восифийнинг "Бадоеъ-ул-вақоеъ"
- B) Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома"
- C) Абдурраҳмон Жомийнинг "Хирадномаи Искандарий"
- D) Амир Муҳаммад Солиҳнинг "Шайбонийнома"

15 Садриддин Айнийнинг "Эски мактаб" қиссаси қандай усулда ёзилган?

- A) Ривоятлар тўпланиб, улар кенгайтирилган.
- B) Мақолалар йиғиндиси, тўплами шаклида.
- C) Ёзувчи бошидан кечирган воқеа-ҳодисалар асосида.
- D) Фақат диний урф-одатлар ва хурофотларни тасвирлаш йўли билан.

16 *Келди очилур чоғи, ўзлигинг намоён қил,
Парчалаб кишанларни ҳар томон паришон қил.*

Шеъринг парча муаллифи ким?

- A) Садриддин Айний
- B) Усмон Носир
- C) Ҳамид Олимжон
- D) Ҳамза Ҳақимзода Ниёзий

17 "Синчалак" асарида бош қаҳрамон Саида қандай тасвирланади?

- A) танги, манман, ўзбилармон
- B) курашчан, дадил, журъатли
- C) ишбилармон, мақтанчок, шошқалок
- D) содда, ишқмас, саводсиз

18 Зулфия Бобоеванинг “Она бургут” шеъридаги бургут тимсолининг тасвири қайси қаторда берилган?

- A) шижоат, меҳр ва мардликка даъват
- B) табиат гўзаллиги ва тозалиги
- C) илм ва маънавият
- D) укувсизлик, шошмашошарлик ва ўйламаслик

19 “Хирадномаи Искандарий” асари асосий қисмининг бошланишида келтирилган фикрлар қаторини топинг.

- A) Юнонистон подшоси Файлакуснинг кексайганда ўғил кўриши
- B) Файлакус ўғлига Искандар деб ном бериши билан
- C) Искандар саккиз ёшлигида Арастуга таълим-тарбия беришга топширилиши
- D) Барча қатордаги фикрлар тўғри

20 *Пойида йиғлайди кумуш қор юм-юм...*

Нафис чайқалади бир туп наъматак...

Шеърий парча қайси бадий тасвир санъати усулида битилган?

- A) тазод санъати
- B) муболаға
- C) жонлантириш
- D) сифатлаш

21 Берилган асарларнинг қайси турга хослигини иккинчи қатордан топинг.

A) “Уч оға-ини ботирлар”	1) ҳикоя
B) “Қуллар”	2) эртак
C) “Бемор”	3) масал
D) “Маймун билан Нажжор”	4) қисса
	5) роман

22 Берилган жанрларга мос асарларни иккинчи қатордан топиб белгиланг.

A) ҳикоя	1) “Синчалак”
B) қисса	2) “Юлдузли тунлар”
C) фожиа (трагедия)	3) “Улоқда”
D) роман	4) “Равшан”
	5) “Абдулфайзхон”

23 Эркин Воҳидов шеърининг мисралари давомини иккинчи қатордан топинг.

А) Барча шодлик	1) сенга-ю,
В) Бор ситам,	2) дўстга
С) Барча дилдорлик	3) зорлик менга.
Д) Барча хушторлик	4) сенга бўлсин,
	5) менга...

24 Биринчи қаторда берилган ибора (фразеологизм)ларнинг маъносини иккинчи қатордан топиб аниқланг.

А) раҳмдил	1) топ-тоза
В) кўрди	2) жимжит, тинч
С) сув куйгандек	3) кўзи тушди
Д) ёғ тушса ялағудай	4) жаҳли чикмок
	5) кўнгли бўш

25 *Дўсту қардошдир азалдан ўзбегим тожик билан.* А. Орипов
Мазкур гапнинг иккинчи қатордан гап бўлаклари турларини топиб белгиланг.

А) Дўсту қардошдир	1) ҳол
В) азалдан	2) эга
С) ўзбегим	3) аниқловчи
Д) тожик билан.	4) кесим
	5) тўлдирувчи